პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

კომუნისტი

ცენტრ. და თბილისის კომიტეტის და სრულ. საქარ. მ., გ., წ., არმ. და მატროსთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელ კომიტეტის ორგანო.

რედაქციის მისამართი: [illegible] № 19 საერ. №

84 შაბათი, 15 აპრილი 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი შაბათი, 15 აპრილი 1922 წ. № 84

დღეს, 15 აპრილს დილის 10 საათზე

სასახლის თეთრ დარბაზში გაიხსნება

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სესია

ც. აღმასკომი მდივანი კალანდაძე.

(1—1)

სამშაბათს, 18 აპრილს საღამოს 6 საათზე

სახალხო კომისართა საბჭოს სასახლეში შესდგება

მოხსენება კომპარტიის მე-11 ყრილობის შესახებ

სხდომაზე მოწვეულნი არიან წევრები: რ. კ. პ. ამიერ კავკასიის საოლქო კომიტეტისა, საქართველოს კ. პ. თბილისის კომიტეტის, სარაიონო კომიტეტების, სახალხო კომისართა საბჭოსი, ც. ა. კ. პრეზიდიუმისა, საქართველოს ა. კ. კ. ცენტ. კომიტ. და ს. ა. კ. კ. თბილისის კომიტეტის და სამხედრო დაწესებულებათა პასუხისმგებელი კომუნისტები.

საქართველოს კომპარტიის თბილისის კომიტეტი.

(1—1)

პროპაგანდისტთა სკოლის შესახებ

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან იხსნება ორთვიანი პროპაგანდისტების სკოლა (ლექციების სემინარიები) რუსულ ენაზე. მიღების პირობები:

მსმენელებათ მიიღებიან პარტიის წევრები 18-დან 35 წლამდის, რომელთაც აქვთ მცირეოდენი საგიტაციო პროპაგანდისტული გამოცდილება და მომზადება შემდეგი წიგნების მიხედვით: 1. კომუნიზმის ანბანი, ბუხა- [illegible]

[illegible] 25 აპრილს [illegible] 2 თვე.

[illegible]

საქ. კომ. პარტ. ცენტ. კომ. საგიტ.-პროპ. განყოფილების გამგე.

სახელმწიფო გამომცემლობისაგან

განცხადება

[illegible] „კომუნისტის", [illegible]

[illegible] 120.000 მ. [illegible] 140.000 მ. [illegible] 160.000 მ.

[illegible] 180.000 მ. [illegible] 200,000 მ. [illegible] 240.000 მ.

[illegible] 10,000 მ. [illegible] 12,000 მ. [illegible] № 5 [illegible]

ლენინის ამბები

1905—6 წლების რევოლუციის [illegible]

[illegible] 1912 წლის 17 (4) აპრილს [illegible]

ლოდ იმისთვის, რომ მათ გაბედეს და არსებობის მინიმალური შესაძლებლობის უფლება მოითხოვეს.

ლენის მუშების დახვრეტის ამბავი ელვის სისწრაფით მოედვა მთელ რუსეთის პროლეტარიატს, საშინლად ააღელვა იგი და ბრძოლის გაუქრობელი ცეცხლი და შურისძიება ანუნთო სულშეხუთავ ექსპლოატატორების წინააღმდეგ. ყველგან გამოჩნდნენ საპროტესტო რეზოლიუციები, პირველი რევოლიუციის დამარცხებების შემდეგ რეაქციის სუსხით დაზრჩავებული პროლეტარიატი, რომელსაც ყველა ჯურის შემთანხმებელ-ლიკვიდატორები ჩასჩიჩინებდნენ ბურჟუაზიასთან შერიგების პოლიტიკას, კვლავ აღსდგა და საბრძოლველად დაიწყო დარაზმვა. იგი საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ არა „მშვიდობიანი" გზით, არამედ რევოლიუციით, მეფის და ბურჟუაზიის რეჟიმის სრული მოსპობით შეიძლება მუშათა კლასის კეთილდღეობის შექმნა, მისი სრული განთავისუფლება. ლენის ამბები იყო ის სიგნალი, ის მდუღარე ნაკადი, რომელმაც თითქმის სასოწარკვეთილებამდე მისული პროლეტარიატი კვლავ ფეხზე დააყენა, რევოლიუციონური მოქმედების ურყევი გადაწყვეტილება და წყურვილი შთაუნერგა და აღუძრა. ერთხელ ამოძრავებული პროლეტარიატი უფრო და უფრო ირაზმებოდა, ბრძოლის ამოზრქებული ტალღა თანდათან მატულობდა და ბოლოს გადაიქცა მრისხანე ნიაღვრად, რომელმაც ძირფესვიანად აღმოფხვრა, წალეკა ლენის მუშების სისხლის-დამლევრელ კაპიტალისტების და მემამულეების ბატონობა დიახ, ლენის მუშების უმანკოდ დაღვრილი სისხლი ამაოდ არ ჩაუვლია: მან გაანოყიერა ის ნიადაგი, რომელზედაც აღმოცენდა მუშათა სახელმწიფოს მშვენიერი და მტკიცე შენობა.

და დღეს ლენის მუშების დახვრეტის ათი წლის თავზე, პროლეტარიატი, იგონებს რა წამებულ ამხანაგებს, მოხლს იდრეკს მათ ხსოვნის წინაშე და ფიცს იდებს, რომ მკერდით დაიცავს და განამტკიცებს რევოლიუციის მონაპოვარს, რომელშიც უდიდესი ღვაწლი მიუძღვის ლენის დახოცილ მუშებს, და ამასთან მთელ ძალღონეს მოახმარს, რათა მშრომელთა დროშა აფრიალდეს მთელი დედამიწის ზურგზე. ესაა უდიდესი ძეგლი ლენის მუშებისათვის და ღირსეული შურისძიება მათი და საერთოდ მუშათა კლასის მჩაგვრელ ექსპლოატატორებისათვის.

ცოტა-რამ ჩვენი საგიტაციო კამპანიების შესახებ

ამას წინეთ ცენტრალურმა კომიტეტმა გაგზავნა პროვინციაში ამხანაგები თავისი საგიტაციო კამპანიის ჩასატარებლად. ჯერ-ჯერობით არ მოგვსვლია უტყუარი ცნობები, თუ როგორი შეხვდნენ ამხანაგ აგიტატორებს ადგილობრივად, ან რა გავლენა მოახდინეს მათ მშრომელ გლეხობაზე.

საქართველოში—საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და ქვეყნის მმართველობის სათავეში ჩვენი პარტიის მოქცევის დროიდან, ჩვენ ბევრი საგიტაციო კამპანია მოვაწყვეთ მაგრამ არავინ ცდილა სისტემაში მოეყვანა ამ სფეროში დაგროვილი მასალა, შეძენილი გამოცდილება და ამის მიხედვით გამოემუშავებინა აგიტაციის შინაარსი, ფორმები და მეთოდები, რომელნიც უფრო შეეფერებიან ამა თუ იმ მომენტში ადგილობრივი რთული სინამდვილის პირობებს.

უნდა ვაღიაროთ გულახდილად, რომ აგიტაციის საქმეში მაინც და მაინც დიდი შემოქმედებითი ნიჭი და წარმატება არ გამოგვიჩენია. ძველებურ შაბლონებს მივსდევთ და რევოლიუციის მე-4—5 წელზე ხშირად გამოვდივართ აუდიტორიის წინაშე ისევ ზოგადი და ლიტონი სიტყვებით, რომელიც ბევრ არაფერს ეუბნება მსმენელის არც გულს, არც გონებას. თუ როდისმე აუცილებელი იყო და დღესაც საჭიროა ხანდახან პათეტიური ფრაზებით რევოლიუციონური აღტკინების გამოწვევა,—სიმძიმის ცენტრი მაინც სხვა ალაგას ძევს.

მთავარი ის არის, რომ საკითხების განხილვას უაღრესად საქმიანი ხასიათი უნდა ჰქონდეს. ჩვენ უნდა წარვდგეთ მსმენელების წინაშე საფუძვლიანი ცოდნით და მდიდარი ფაქტიური მასალით შეიარაღებული და დაწვრილებით გავარკვიოთ, თუ რა გავაკეთეთ ამა თუ იმ დარგში, რა გვიშლიდა ხელს, რის გაკეთებაა აწი საჭირო და რატომ, რა გზებით, საშუალებებით მივაღწევთ მიზანს.

მაგრამ ეს საქმის მხოლოდ ერთი მხარეა. ცოდნას, თუ ასეთით აღჭურვილია აგიტატორი, თავის თავად ნაკლები მნიშვნელობა აქვს, თუ ის შესაფერისად არ იქნა გამოყენებული. საკითხი დგება აზრების გადაცემის იმ მეთოდების და ფორმების შესახებ, რომლებსაც უნდა მიმართოს აგიტატორმა, რათა მისი ნალაპარაკები სავსებით გასაგები იყოს აუდიტორიისათვის და ღრმა კვალიც დატოვოს მის შემეცნებაში. აქ გვმართებს გამოვიყენოთ პედაგოგიკის დებულებანი, რომელიც ამ შემთხვევაში სავსებით გვაქვს დავიწყებული.

პირველ ყოვლისა აგიტატორმა უნდა გაითვალისწინოს აუდიტორიის კულტურული დონე; პსიქოლოგიური განწყობილება ამა თუ იმ მომენტში, სოციალური შემადგენლობა (მუშები, გლეხები), მისი მიმდინარე ინტერესები, და ამის მიხედვით მიმართოს თავისი სიტყვა —ეხლა კი ხშირად ისე ხდება, რომ გამოუცდელი და ახალგაზრდა აგიტატორი ნაკლებ ანგარიშს უწევს აღნიშნულ მომენტებს, თითქოს გაზეპირებული ჰქონდეს, ისე წარმოსთქვამს ფრაზებს, „განსწავლულის" ეფექტის მისაღწევად შიგა და შიგ ისეთ ტერმინებს ურევს, რომელიც სრულიად არ გაეგება აუდიტორიის უმრავლესობას. ასეთი „ორატორული" გამოსვლის ნაყოფი სავალალოა, რა თქმა უნდა. აუდიტორიამ ზრდილობისათვის შეიძლება მოუსმინოს ასეთ აგიტატორს, მაგრამ იმაზე უფრო ფიქრობს, თუ როდის გათავდება სიტყვა.

ორატორმა მდაბიოდ და თვალსაჩინოთ უნდა გადმოსცეს თავისი აზრები და უშუალოთ დააინტერესოს აუდიტორია, რაც შესაძლებელია, სხვათა შორის, იმ შემთხვევაში, თუ ეს უკანასკნელი აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს გამართულ მოხსენებაში, ამ მიზნით მოსწავლების სალექციო სისტემის ხარჯზე ხშირად უკეთესია და მიზანშეწონილი კითხვა-პასუხის და შესაუბრების მეთოდის მიხეიხებულათ გამოყენება.

თავის თავად ცხადია, რომ საგიტაციო კამპანიების სათანადო სიმაღლეზე დასაყენებლად საჭიროა გვყავდეს მომზადებულ და გამოცდილ აგიტატორების კადრი. პარტიულ სკოლებში და პროპაგანდისტთა სკოლაში, რომლის გახსნა განზრახულია პარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან, აგიტაციის საქმეს უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება, რათა ამ სკოლებიდან გამოვიდნენ მართლა გამოსადეგი აგიტატორები.

ამასთან ერთად გვმართებს უკვე არსებულ ძალებში უფრო დაკვირვებით შევარჩიოთ კამპანიების ჩასატარებლად გასაგზავნი ამხანაგები. უნდა ითქვას ჯერ კიდევ არ გვაქვს საბოლოოდ შესწავლილი ყველა ჩვენი ამხანაგები ამ სფეროში გამოსადეგობის და საერთოდ თავისებრივი თვალსაზრისით. ამიტომაც ხდება, რომ ზოგჯერ ამხანაგებს, აკისრებენ ისეთ ტვირთს: რომელსაც ისინი ვერ ასწევენ.

ჩვენ ხაზს ვუსვამთ, რომ ჩვენი საგიტაციო კამპანიები მხოლოდ მაშინ გამოიღებენ ნაყოფიერ შედეგებს, თუ მომზადებულ ამხანაგებს გავგზავნით. წინააღმდეგ შემთხვევაში სჯობია, რომ კამპანიები სულ არ მოვაწყოთ, ვინაიდან ცენტრიდან გაგზავნილ სუსტ ამხანაგების უხეირო გამოსვლები სცემენ ადგილობრივად პარტიის პრესტიჟს მასსის თვალში და კამპანიის მნიშვნელობაც ქარწყლდება.

ამ გარემოებას უნდა მივაქციოთ საჭირო ყურადღება, და აგიტაცია—ეს პოლიტიკური და იდეურ ბრძოლის უდიდესი იარაღი—შესაფერ დონეზე დავაყენოთ.

გ. ქ.

გენუის კონფერენცია

საერთო შთაბეჭდილება

სანტა-მარგარიტა, 12 აპრილი, (რადიო) (მოსკოვიდან) კონფერენციის გახსნის დღეს გენუას ქუჩები დილიდანვე გამოცოცხლდა. სხდომის მეორე დარბაზი კონფერენციის გახსნამდე გაივსო იტალიის ბურჟუაზიის ნაღებით. დამსწრეთა შორის ირჩევა წითელ ტანისამოს ჩაცმული კარდინალი, პაპის არაოფიციალური წარმომადგენელი. ქანდარები სავსეა ასეულ უცხოელ ჟურნალისტებით.

საფრანგეთის დელეგაციის წარმომადგენლის ბარტუს სიტყვა იყო საკმაოდ უფერული და შესდგებოდა ზოგად ფრაზებიდან, რომ საფრანგეთი მზადაა ყველას თან იმუშაოს მეგობრულად.

გერმანიის კანცლერი ვირტი თავის სიტყვაში ჩიოდა გერმანიის მძიმე მდგომარეობაზე. მის გრძელმა სიტყვამ ძალიან დაღალა კონფერენციის წევრები.

ჩიჩერინის დეკლარაცია

კონფერენციის ყურადღებამ ერთბაშად აიწია და შეიქნა დაძაბული, როცა სიტყვა მიეცა რუსეთის წარმომადგენელს ჩიჩერინს. ფრანგულ ენაზე გამოქვეყნებულმა ჩიჩერინის დეკლარაციამ მეტად მძლავრი შთაბეჭდილება მოახდინა. განსაკუთრებული შთაბეჭდილება მოახდინა დეკლარაციის იმ ადგილებმა, რომელშიც ნათქვამი იყო, რომ რუსეთის მეურნეობის აღორძინების გარეშე წარმოუდგენელია ევროპის აღორძინება. ჩიჩერინის დეკლარაცია წინადადებას იძლეოდა დაეყენებიათ განსახილველად საყოველთაო განიარაღების საკითხი ლოიდ-ჯორჯის მიერ გამოთქმულ აზრთან დაკავშირებით ევროპისათვის მშვიდობიანობის აუცილებლობის შესახებ. ჩიჩერინმა აღნიშნა საჭიროება ხალხთა პერიოდიულ საერთაშორისო კონგრესების მოწვევისა, სახალხო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა მონაწილეობით, აგრეთვე იმ ხალხებისა, რომელნიც არ არიან კონფერენციაზე წარმოდგენილნი.

სიტყვა ეძლევა ბარტუს.

რომელიც მკაცრათ ილაშქრებს საბჭოთა დელეგაციის პოზიციის წინააღმდეგ. ის პროტესტს აცხადებს დელეგაციის წინადადების შესახებ მსოფლიო კონგრესების მოწვევასა და ხელშეკრულებათა გადასინჯვაზე. განსაკუთრებული სიმკაცრით გამოვიდა ბარტუ განიარაღების წინააღმდეგ. ბარტუ იმუქრებოდა, რომ თუ ეს საკითხი დაისვა, საფრანგეთის დელეგაცია დასტოვებს კონფერენციას.

ჩიჩერინის პასუხი.

კვლავ სიტყვა აიღო ჩიჩერინმა და დაამტკიცა, რომ ევროპაში მშვიდობიანობის ჩამოსაგდებათ სხვა გზა არ არის გარდა განიარაღებისა. „წინააღმდეგ შემთხვევაში,—სთქვა მან,— ამ კონფერენციამ საეჭვოა, რომ რაიმე პრაქტიკული შედეგები გამოიღოს ევროპისთვის".

სიტყვა ეკუთვნის ლოიდ ჯორჯს.

იმის მიუხედავად, რომ დაიჩრდილა საკითხი, ის ნახევრათ ხუმრობით ამტკიცებს, რომ ამ კითხვის დასმას შეუძლია მოახდინოს რასკოლი კონფერენციაზე.

ინციდენტი ამოიწურა.

როდესაც ბარტუმ სცადა დაეცვა მის მიერ დაკავებული პოზიცია, თავმჯდომარე ფაქტამ მკაცრათ სიტყვა შეაწყვეტია და შენიშნა, რომ თუ მან უარი უთხრა ჩიჩერინს სიტყვაზე, იმასაც ვერ მისცემს ლაპარაკის ნებას ნიარაღების შესახებ მოახდინა ისეთივე შთაბეჭდილება როგორც ყუმბარის გავარდნამ. ლლოიდ ჯორჯმა შეიტანა შემარიგებელი ტონი. ამიტომ ბარტუს მეორე სიტყვას რომელიც შეაწყვეტია თავმჯდომარემ, კონფერენცია მტრული განწყობილებით შეხვდა.

რუსეთის პრობლემა.

გენუა, 12 აპრილს, (რადიო). 11 აპრილს გაიმართა პირველი სხდომა პირველი კომისიის (პოლიტიკური) ქვეკომისიისა. ქვეკომისიის თავმჯდომარეთ არჩეულია იტალიის გარეშე საქმეთა მინისტრი შანცერი. კომისია პირველ ყოვლისა შეუდგა იმ პრინციპების განხილვას, რომლითაც მან უნდა იხელმძღვანელოს კანის პროგრამის §§ 1, 2 და 3 აღნიშნულ საკითხის გარჩევის დროს. ინგლისის პრემიერის წინადადების თანახმად გადაწყდა, რომ საუკეთესო მეთოდათ, რომლითაც უნდა ხელმძღვანელობდენ რუსეთის საკითხის განხილვის დროს, უნდა ჩაითვალოს იმ დებულებათა მიღება, რომელიც დამუშავებულია ლონდონში ყველა იმ სახელმწიფოთა ექსპერტების მიერ, რომელთაც მოიწვიეს გენუის კონფერენცია, მაგრამ იმ პირობით კი, რომ ამ მოხსენებამ ხელი არ შეუბორკოს მოწინააღმდეგე მხარეებს.

ლლოიდ ჯორჯის წინადადება მიღებულ იქნა და დელეგატებს დაუყონებლივ დაურიგდათ აღნიშნული მოხსენება.

რუსეთის დელეგატების წინადადება

გენუა, 12 აპრ. (რადიო) ქვეკომისიის პირველ სხდომაზე, რუსეთის დელეგატებმა მოითხოვეს გადადებული ყოფილიყო რუსეთის საკითხის შესახებ შედგენილ მოხსენების განხილვა, რადგანაც მათთვის აუცილებელია გაეცნონ ამ მოხსენებას. ქვეკომისიის წევრები დაეთანხმნენ რუსეთის დელეგატების მოთხოვნას და სხდომა გადადებულ იქნა შემდეგისათვის.

ვინაიდან კანის პროგრამის 1, 2 და 3 პუნქტებს მჭიდრო კავშირი აქვთ ერთმანეთში, ბარტუმ მოითხოვა ხუთშაბათამდის ყველა იმ საკითხების განხილვის გადადებაც, რომელნიც ეხებიან მშვიდობიანობისა და ნდობის აღდგენას. ამ წინადადებას მხარი დაუჭირა ჩიჩერინმა; ქვეკომისიამ მიიღო ხსენებული წინადადება.

ჰანოვერი, 12 აპრ. (რადიო) იმ პოლიტიკური კომისიის ნაშუადღევის სხდომაზე, რომელსაც დავალებული აქვს მხოლოდ და მხოლოდ რუსეთის პრობლემის განხილვა, ლლოიდ-ჯორჯის წინადადების თანახმად გადაეცა ჩიჩერინს ის მემორანდუმი, რომელიც შემუშავებულ იქნა კანის კონფერენციის შემდეგ ლონდონში ხუთ დიდ სახელმწიფოთა ექსპერტების მიერ და რომელიც ეხება რუსეთის აღდგენის საკითხს.

ჩიჩერინმა განაცხადა, რომ მისთვის აუცილებელია ამ მემორანდუმის გაცნობა, რომელსაც იგი ჯერ ჯერობით ძლიერ ნაკლებათ იცნობს.

მოსალოდნელია აზრთა-სხვადასხვაობა.

ჰანოვერი. 12 აპრ. (რადიო). რუსეთის საკითხების განსახილველი ქვეკომისიის სხდომა დანიშნულია ხუთშაბათს 13 აპრილისათვის. გაზეთი „ბერლინერ ტაგებლატი" თავისი გენუელი სპეციალი კორესპონდენტის ცნობით იუწყება, რომ მემორანდუმის განხილვის დროს მოსალოდნელია დიდი განხეთქილებანი, რადგანაც მემორანდუმში უფრო დიდი ადგილი უკავია ვალდებულებათ რუსეთის მხრივ, ვინემ იმ დახმარებას, რომელიც რუსეთს უნდა აღმოუჩინონ.

გენუა (რადიო). პოლიტიკურ კომისია იტალიის ექვსი წარმომადგენელია, მათ შორის პრემიერი ფაქტა, გარეშე საქმეთა მინისტრი შანცერი, ბარონი ავეცცანა, მარკიზი ვისკონტი, ჯიანინი და იუნგი.

საფინანსო კომისია.

გენუა. 12 აპრილი, (რადიო). 11 აპრილს მეფის დარბაზში გაიმართა მეორე კომისიის სხდომა, რომელიც ამორჩეულ იქნა კონფერენციის პირველ კრებაზე და რომელსაც დავალებული აქვს გარჩევა იმ ფინანსიურ საკითხებისა, რომელიც შეტანილია კანის პროგრამის მე 4 პუნქტში. იტალიის დელეგატის პიანეს წინადადებით კომისიის თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა ინგლისის ხაზინის კანცლერი სერ რობერტ ხორნი. კომისია დაუყონებლივ შეუდგა ქვეკომისიის არჩევას, რომელსაც დაევალა ყველა იმ საკითხების დეტალური განხილვა, რომელიც უნდა გაარჩიოს კომისიამ. კომისიაში შედიან გენუას კონფერენციის მომწვევ სახელმწიფოთა წარმომადგენლები, გერმანიისა, რუსეთისა და 4 დელეგატი კონფერენციაში მონაწილე ყველა დანარჩენ სახელმწიფოთაგან ამორჩეული. გამოქვეყნებულ იქნა 4 დელეგატის არჩევნების შედეგი. ამორჩეულ იქნენ ჰოლანდიისა, დანიისა, ფინლიანდიისა და ჩეხო სლოვაკიის წარმომადგენლები. ქვეკომისიის პირველი სხდომა დანიშნულია 12 აპრილისათვის 15 საათზე.

პირველი გამარჯვება.

ნაუენი, 13 აპრილი, (რადიო). საფინანსო კომისიის სხდომაზე საფრანგეთის დელეგატმა პიკარმა განაცხადა, რომ გერმანიისა და რუსეთის წარმომადგენლები არ უნდა შედიოდენ სხვადასხვა კომისიებში თანასწორი უფლებით, არამედ ამორჩეულ უნდა იქნენ ყოველ შემთხვევისათვის ცალ ცალკე, ჩიჩერინმა და რატენაუმ პროტესტი განაცხადეს თანასწორუფლებიანობის პრინციპის დარღვევის წინააღმდეგ კენჭის ყრის დროს გამოირკვა, რომ დელეგატების უმრავლესობა იზიარებს გერმანიის თვალსაზრისს ამისდა მიხედვით საფრანგეთის დელეგაციამ რობერტ-ხორნის წინადადების თანახმად, უკანვე წაიღო თავისი განცხადება.

„არ უნდა იქნეს გამოქვეყნებული"

ბერლინი, 13 აპრილი (რადიო). ლოიდ ჯორჯი დაჟინებით მოითხოვს, რომ ის მემორანდუმი, რუსეთის აღდგენის შესახებ, რომელიც დამუშავებულ იქნა კანის კონფერენციის შემდეგ მოკავშირეთა ექსპერტების მიერ, არ გადაეცეს ჩიჩერინს, ვინაიდან ამ მემორანდუმში სხვათა შორის მოხსენებულია რუსეთისათვის, გერმანიის ხარჯზე ანაზღაურების მოხდენა. საერთოდ მემორანდუმი შედგენილია გერმანიისათვის სრულებით არა მეგობრულ ტონზე.

საფინანსო პრობლემა.

ბორდო, 13 აპრილი (რადიო). საფინანსო კომისიის თავმჯდომარემ სერ რობერტ ხორნმა თავის სიტყვაში აღნიშნა ის სიძნელე, რომელიც თან ახლავს ფინანსიურ საკითხების გადაწყვეტას. მდგომარეობა უფრო რთულდება იმ გარემოებით, რომ კონფერენციაზე არ არიან შეერთებული შტატების წარმომადგენლები. ხორნის აზრით, პირველყოვლისა საჭიროა ფულის დახურდავების წონასწორობის მიღწევა და ყველასათვის საერთო ფულის ღირებულების შექმნა. ამისათვის ყველაზე უკეთესი იქნება თუ ამ რეფორმის მოხდენას საფუძვლად დაუდებთ ოქროს.

საფრანგეთის დელეგაციის წინადადება.

პარიზი, 13 აპრილი (რადიო). საფრანგეთის დელეგატმა პიკარმა განაცხადა, რომ იგი მხარს დაუჭერს სერ ხორნის წინადადებას. პიკარმა წინადადება შეიტანა ამოერჩიათ ორი კომისია, ერთი ოქროს ფულისა და მეორე კრედიტების საკითხების გამოსარკვევად.

გერმანიის დელეგაციის წინადადება.

ბორდო. 13 აპრილი, (რადიო) გაზეთ „პტი ჟურნალის" ცნობით გერმანიის დელეგაციას გაზრახვა აქვს წარუდგინოს საფინანსო კომისიას პროექტი ფინანსიური რეფორმების შესახებ, რომელიც ითვალისწინებს საერთაშორისო სესხის საკითხს, რომლის გარანტიაც იქნება კერძო მეპატრონეთა უძრავი ქონება. წარდგენილ იქნება აგრეთვე გეგმა მანეთის რეფორმის შესახებ, რომელსაც აზრად აქვს მარკის სხვა რომელიმე სამანეთო ერთეულად შეცვლა.

საერთაშორისო ფინანსების მოწესრიგება.

ლონდონი. 13 აპრილი. (რადიო). ფაქტამ თავის სიტყვაში, სხვათა შორის, აღნიშნა, რომ იტალიას განზრახვა აქვს გარჩეულ იქნეს ყველა

პრესა ბარტუ-ჩიჩერინის პოლემიკის შესახებ.

ვარშავა 12 აპრილი (მოსკოვით) გერმანიის პრესა, არჩევს რა ბარტუ-ჩიჩერინის პოლემიკას, დაასკვნის რომ მოხდა საფრანგეთის სრული იზოლიაცია. გაზ. „ბერლინერ ტაგებლატი" დიდის აღტაცებით სწერს ჩიჩერინის სიტყვის შესახებ და სთვლის მას ტონით ზომიერათ, მაგრამ რომელიც შეიცავს არსებითად სწორ, სასტიკ ბრალდებას.

გაზეთის აზრით საფრანგეთი ჩავარდა გამოუვალ მდგომარეობაში; რუსეთის დელეგაცია მადლობის ღირსია რომ მან „უსძლო" პირდაპირ „схвотить французскаго быка да рога" გაზეთი „კურიერ პორანნი" სწერს: ჩიჩერინის დეკლარაციამ გა-

ის შესაძლებელი საშუალებანი, რომელიც მიმართული იქნება საერთაშორისო ფინანსების საქმის მოწესრიგებისაკენ, ქაღალდის ფულის ტრიალის შემცირებისაკენ და ფულის დახურდავების საკითხის განმტკიცებების ცნობისათვის“. გაზეთს მოყავს დეკრეტის მუხლები კერძო გაზეთების ნებართვის და გაზეთის ჩამორთმეულ ქონების დაბრუნების შესახებ.

შემდეგ გაზეთი ესალმება დეკრეტს ბანკების სეიფებში შენახულ ქონების ძველ მესაკუთრეებზე დაბრუნებას. ახასიათებს რა შემდეგ საბჭოთა ხელისუფლების ახალ ეკონომიურ პოლიტიკას, გაზეთი აღნიშნავს დეკრეტს დოკუმენტების დაბრუნებას უცხოელებზე და ამაში ხედავს ნორმალურ კომერციულ ურთიერთობის აღდგენის დასაწყისს.

ევროპის პრესა გენუის შესახებ

გერმანიის პრესა.

ბერლინი. 13 აპრ. (რადიო). გერმანიის სოციალისტური პრესა ეხება გენუას კონფერენციის პირველ დღეს და აღნიშნავს, რომ მაშინ როდესაც ინგლისის და იტალიის დელეგაციები ყოველ ზომას ხმარობენ წინააღმდეგობების შესათანხმებლად, საფრანგეთის დელეგაცია ხელს უწყობს უთანხმოების გამწვავებას რუსეთის მიმართ, გაზეთები ეჭვს გამოსთქვამენ რომ ამგვარმა პოლიტიკამ შესძლოს ევროპისათვის სასიამოვნო ატმოსფერის დამყარება. ბოლოს საფრანგეთის ასეთი პოზიცია კონფერენციის წარმატების ნაცვლად მოგვცემს მის ჩაშლას.

საფრანგეთის პრესა.

ნაუენი. 18 აპრ. (რადიო). საფრანგეთის პრესა ნერვიულობას იჩენს გენუას კონფერენციის მიმართ. „გოლდა“ ეხება კონფერენციის პირველ დღეებს და სწერს: ჩვენმა ნერვიულობამ საფუძველი არ უნდა მისცეს ჩვენ მტრებს სიხარულისათვის. ეს ნერვიულობა არავითარ არგუმენტს არ აყენებს ჩვენს წინააღმდეგ. საფრანგეთის გამარჯვების აღიარება ვერ მოუნელებიათ ყველა სახელმწიფოების ინსინუატორებს გენუაში, გარდა ბელგიის და მცირე ანტანტისა, რომლებიც საფრანგეთთან ერთად იტანჯებიან საერთო გაურკვევლობისაგან.

იტალიის პრესა.

ბერლინი, 13 აპრილი, (რადიო). ფრანკოფილური პრესა იტალიაში აღიარებს, რომ საფრანგეთის დელეგაციისათვის გენუაში შეიქნა „მძიმე მდგომარეობა“. „ჯორნალე იტალია“ იხსენიებს საფრანგეთს ისეთ სახელმწიფოთ, რომელიც გარემოცულია უნდობლობით. გაზეთი „ეპოკა“, ფიქრობს, რომ საფრანგეთს მოუხდება თავის დელეგაციის გამოწვევა გენუიდან, რადგანაც ის ვერ იტანს მკაცრ გამოცდას.

აქტიური პოლიტიკა.

ნაუენი, 13 აპრილი, (რადიო). გერმანიის ზოგიერთი გაზეთები და განსაკუთრებით სოციალისტური, ფიქრობენ, რომ გერმანიის პოზიცია, რომელიც აქამდი პასიური იყო, უნდა გახდეს აქტიური. საჭიროა განსაკუთრებით ანგარიში გაეწიოს იმას, რომ რუსეთის პრობლემაზე მსჯელობის შედეგებს ექნებათ უდიდესი გავლენა კონფერენციის საერთო მუშაობაზე. „ბერლინერ ტაგებლატი“ ეხება ამ საკითხს და სხვათა შორის აღნიშნავს უდიდეს სიძნელეს და შეიძლება რუსეთის შესახებ მემორანდუმის განხილვის უიმედობას, რომელიც შეიცავს მთელ რიგ ვალდებულებებს, რომლებიც უნდა მიიღოს თავის თავზე რუსეთმა ევროპის დახმარებისათვის.

რუსეთის პრობლემა.

ბერლინი, 10 აპრილი, (მოსკოვით). გენუას გაზეთები მიმართულების განურჩევლად აღიარებენ, რომ კონფერენციის მთავარი ინტერესი მდგომარეობს რუსეთის პრობლემაში. განსაკუთრებით დაინტერესებული არიან რუსეთის დელეგაციით. გაზეთებს სხვათა შორის მოყავს ჩიჩერინის სიტყვები, რომელმაც სთქვა, რომ რუსეთი საკმაოდ ძლიერია იმისათვის, რომ სათანადო პასუხი გასცეს მან, თუ მას ვინმე დაესხმის. „ფოსიშე ცეიტუნგის“ სპეციალური კორესპონდენტი, აღნიშნავს რომ ჩიჩერინის მიმოხილვის სიტყვას ელიან მეტი ცნობის მოყვარეობით, ვიდრე ლოიდ-ჯორჯისას.

ინგლისის პრესა.

ლონდონი. 10 აპრილი, (მოსკოვი). გაზეთი „ობსერვატორი“ სწერს: რუსეთის საკითხი იქნება კონფერენციის ცენტრალური და კარდინალური საკითხი. სწორედ ამ საკითხის გადაჭრით საძირკველი ჩაეყრება ევროპის სახელმწიფოების ურთიერთობის მოსაწესრიგებლად.

პრესა რუსეთის შესახებ.

ჰანოვერი. 13 აპრილი, (რადიო). ულტრა ნაციონალისტური—„დეიტჩე ტაგებლატი“ ესალმება საბჭოთა მთავრობის „ინდივიდუალურ უფლებისაკენ“. იტალიას მიზნად აქვს პრაქტიკულად დახმარება ძლიერი ერების სუსტ ერებთან თანამშრომლობის შესაძლებლობას. ფინანსიურ რეფორმების განხილვის საფუძვლად უნდა დაედვას სახელმწიფოთაგან ურთიერთ პატივისცემა სხვა და სხვა სახელმწიფოების დამოუკიდებლობისა, სუვერენობისა და ეროვნულ უფლების მიმართ. ამ განცხადების დელეგატები ხანგრძლივი ტაშის ცემით მიიგებენ.

რუსეთის პრეტენზიები.

პარიზი. 13 აპრილი. (რადიო). გაზეთი „ტანი“ გადმოგვცემს რომ რუსეთში შექმნილმა კომისიამ, რომელსაც დავალებული ჰქონდა გამოეკვლია იმ ზარალის რაოდენობა, რომელიც მიაყენა რუსეთს იმპერიალისტურმა და სამოქალაქო ომებმა, გამოარკვია, რომ ამ ზარალის რიცხვი უდრის 50.344,000 ოქროს მანეთს.

ეკონომიური კომისია.

გენუა. 13 აპრილი, (რადიო). 12 აპრილს, დილით, გაიმართა პირველი სხდომა მესამე ეკონომიური კომისიისა. სხდომა გახსნა იტალიის დელეგატმა ოლივეტიმ, რომელმაც წინადადება შეიტანა კომისიის თავმჯდომარეთ აერჩიათ საფრანგეთის მთავრობის სტატს სეკრეტარის თანაშემწე კალროტა. ოლივეტიმ ამას დაუმატა, რომ კალროტას დაეხმარება საფრანგეთის ვაჭრობის დეპარტამენტის მთავარი მმართველი სეიდუ, რომელიც, მიუხედავათ მისი ფიზიკურ დაბრკოლებათა, ყოველთვის მხურვალე მონაწილეობას იღებდა საერთაშორისო თათბირებში. ოლივეტიმ თავის სიტყვაში სხვათაშორის აღნიშნა ის საოცარი სიძნელე, რომელიც დასჭირდა იტალიას თავისი სამეურნეო ორგანიზმის განსამტკიცებლად; მან კმაყოფილებით აღნიშნა ის მუშაობა, რომელიც აწარმოვა საფრანგეთმა თავისი მეურნეობის ასაღორძინებლად.

კოლრატმა დაიჭირა რა თავმჯდომარის ადგილი, წინადადება შეიტანა ტეხნიკურ ქვე-კომისიის არჩევის შესახებ.

პირველი განხეთქილება.

გენუა. 13 აპრილი, (რადიო). ეკონომიური კომისიის სხდომაზე უნგრეთის დელეგატმა წინადადება შეიტანა მოეეჩინათ განსაკუთრებული ქვეკომისია იმ სახელმწიფოთა წარმომადგენელთაგან, რომელიც შეიქმნენ ყოფილ ავსტრო-უნგრეთის მონარქიის ტერიტორიაზე და კონფერენციის მომწვევ სახელმწიფოთაგან, სხვა და სხვა საკითხების განსახილველად და განსაკუთრებით საბაჟოების საკითხის, რომელიც ეხება ავსტრიას, იუგო სლავიას, რუმინიას, ჩეხო-სლოვაკიას, ჰუნგრეთსა და პოლონეთს. მან განაცხადა, რომ შეცვლა ავსტრო-ჰუნგრეთის საბაჟოს პოლიტიკისა, მონარქიის მემკვიდრე, სხვა და სხვა სახელმწიფოთა, საბაჟოს რეჟიმით და აგრეთვე ის შეზღუდვისა და აკრძალვის პოლიტიკა, რომელსაც ეს სახელმწიფონი აწარმოებენ, — შეადგენს ერთ-ერთ მთავარ მიზეზთაგანს იმ დაბრკოლებათა, რომელსაც განიცდის არა მარტო აღმოსავლეთი ევროპა, არამედ ფაქტიურად მთელი ევროპაც. ჰუნგრეთის წარმომადგენელმა განაცხადა რომ ანალოგიურ წინადადებას შეიტანენ ჰუნგრეთის დელეგატები სატრანსპორტო კომისიაშიც.

ჩეხო სლოვაკიისა და პოლონეთის დელეგატები არ დაეთანხმნენ ჰუნგრეთის წინადადებას. პოლონეთის დელეგატმა მოითხოვა სხვადასხვა კომისიებში მუშაობა განაწილებულ იქნეს ობიექტების მიხედვით.

კომისიის თავმჯდომარემ, ინგლისისა და იტალიის დელეგატებთან შეთანხმებით, შეიტანა წინადადება, რომ ხსენებულ კომისიას დავალებოდა წინასწარი განხილვა ყველა იმ საკითხებისა, რომელიც აღნიშნული არის კანის პროგრამის მე-5 პუნქტში რათა ერთხელ და საბოლოოდ შემუშავებულ იქნეს მუშაობის სისტემა და მისი განაწილება. თავმჯდომარის სიტყვით ქვეკომისიის მუშაობას უნდა ჰქონდეს საკითხების წინასწარი განხილვის ხასიათი. ამასთან ერთად შესაძლებელი იქნება სხვა ქვეკომისიების არჩევაც და მათ შორის ჰუნგრეთის დელეგატის მიერ მოთხოვნილ ქვეკომისიისაც. ეს წინადადება მიღებულ იქნა და სხდომა შესწყდა, რათა კონფერენციის მომწვევ სახელმწიფოებმა, გერმანიამ და რუსეთმა შესძლონ თავიანთ წარმომადგენლების ამორჩევა. ნეიტრალურ სახელმწიფოთაგან ამორჩეული იქნა 5 დელეგატი, იუგო-სლავიის, შვეიცარიის, ნორვეგიის, ლატვიისა და გოლანდიის.

ბორდო. 12 აპრ. (რადიო). ეკონომიური კომისიის ქვეკომისიის წევრთა რიცხვი განისაზღვრა 12 კაცით 5 წევრი—დიდ სახელმწიფოთაგან. რომელთაც მოიწვიეს კონფერენცია, 2 წარმომადგენელი რუსეთიდან და გერმანიიდან და 5-ც სხვა დანარჩენ სახელმწიფოთაგან გადაწყვეტილია საჭიროების დროს მიმართონ საერთაშორისო შრომის ბიუროს.

რომი. 13 აპრ. (რადიო). პრეს ბიუროს კორესპონდენტი იუწყება, რომ ფაქტასა და შანცერის რომიდან გენუაში გამგზავრების წინ გაიმართა თათბირი ავსტრიის წარმომადგენელთან, რომელმაც გამოსთქვა იმედი, რომ იტალია მხარს დაუჭერს ავსტრიის პოლიტიკურ მოწყობის დაჩქარებას და გაუადვილებს მას ყოფილ ავსტრო უნგრეთის მემკვიდრე სახელმწიფოებთან ურთიერთობის აღდგენას.

სატრანსპორტო კომისია.

ბორდო. 13 აპრილი (რადიო). 12 აპრილს ამორჩეულ იქნა სატრანსპორტო კომისია. ბელგიის წარმომადგენელმა ფენისმა წინადადება შეიტანა, რომ მუშაობის საფუძვლად აღიარებული ყოფილიყო ის კონვენციები, რომელიც დადებულ იქნა პორტო-როზაში და ბარცელონაში.

პარიზი. 13 აპრილი. (რადიო). სატრანსპორტო კომისიის პირველი საქმიანი სხდომა დანიშნულია პარასკევს 14 აპრილისათვის.

აღმოსავლეთ ევროპის დელეგატები.

რომი. 13 აპრილი. (რადიო). იუგო-სლავიის, ავსტრიის, ჩეხო-სლოვაკიის და პოლონეთის წარმომადგენლებმა თავის განცხადებაში უნგრეთის დელეგატის იმ წინადადების შესახებ, რომელიც ეხებოდა, ყოფილი ავსტრო-უნგრეთის მემკვიდრე სახელმწიფოთა საქმეების შესახებ, განსაკუთრებული კომისიის არჩევას, აღნიშნეს, რომ როგორც საზღვრებისაც, ისე საბაჟოს საკითხები ერთნაირად მნიშვნელოვანია მთელი აღმოსავლეთის ევროპისათვის და ამიტომ შეუძლებელია იგი განხილულ იქნეს ქვეკომისიების ვიწრო ფარგალში, რომელშიც შედიან დაინტერესებულ მხარეთა წარმომადგენლები. ეს საკითხები უნდა გარჩეულ იქნენ კონფერენციაზე, როგორც საერთო ხასიათის საკითხები.

გენუას გავლენა ბირჟაზე.

ბორდო. 13 აპრ. (რადიო). პარიზითან იუწყებიან: სულიერი განწყობილება ბირჟაზე ძალიან ოპტიმისტურია, იმის გამო, რომ საფრანგეთის ფინანსისტებმა შეცვალეს თავისი დამოკიდებულება გენუას კონფერენციის მიმართ. პარიზის ფინანსისტებმა ნაცვლად ოპოზიციისა დაიჭირეს აშკარა თანაგრძნობის პოზიცია.

იტალიის პოზიცია.

ლონდონი. 13 აპრილი. (რადიო). იტალიის პრემიერმა ფაქტამ თავის სიტყვაში სთქვა: „იმ საერთო პოლიტიკას, რომელსაც აწარმოებდა იტალია ომის შემდეგ, ყოველთვის ქონდა მშვიდობიანი და შემარიგებელი ხასიათი. იგი ყოველთვის მიისწრაფოდა ხალხთა თანამშრომლობისაკენ ყოველივე ეს ნათლად გვიჩვენებს თუ რა პოზიციას დაიჭერს იტალია კონფერენციაზე.

იტალიას მტკიცედ სწამს, რომ კონფერენცია შექმნის ხანგრძლივ ზავის გარანტიებს, განამტკიცებს ხალხთა შორის ურთიერთობას, შექმნის საერთაშორისო დამოკიდებულებათა ახალ ფორმებს, რომელიც უზრუნველყოფენ საერთაშორისო მშვიდობიანობას, რომლის დროსაც გაუგებრობანი იარაღის ძალით კი აღარ გადაწყდებიან, არამედ დაინტერესებულ მხარეთა თავისუფალ მოლაპარაკებითა და შეთანხმებით. ჩვენ უნდა აღვიჭუროთ, განაცხადა ფაქტამ, გულწრფელობითა და კეთილსურვილებით, რომლითაც ვხელმძღვანელობდით ვაშინგტონის კონფერენციაზეც. ჩვენ უნდა ვიმუშაოთ ევროპისათვის მშვიდობიანობის დასაბრუნებლად. იტალია, თავის მხრივ, მხარს დაუჭერს ყველა იმ წინადადებათ, რომელსაც მიზნად ექნება ერების დაახლოვება, და ნორმალ სავაჭრო ურთიერთობის აღდგენა. იტალია მზად არის გააუქმოს ყველა ის დაბრკოლებანი, რომელნიც ხელს უშლიან ვაჭრობის განვითარებას სხვა და სხვა პოლიტიკური ზომების წყალობით და რომელიც აბრკოლებს რაციონალურად ევროპის ბუნებრივ სიმდიდრეთა ექსპლოატაციას, რაიც უზრუნველყოფდა ევროპის ხალხთა კეთილდღეობას.

საფრანგეთის პოზიცია.

ბორდო 13 აპრილი (რადიო) საფრანგეთის დელეგაციის მეთაურმა ბარტუმ, კონფერენციის პირველ სხდომაზე წარმოთქმულ თავის სიტყვაში სხვათა შორის განაცხადა, რომ საფრანგეთის დელეგაციის აზრით „ორიენტაცია ახალ ზავზე, უმეტეს შემთხვევაში დამოკიდებულია კონფერენციის გადაწყვეტილებებზე.“ საფრანგეთის დელეგაცია მოვიდა გენუაში ყველა ხალხებთან ლოიალური თანამშრომლობის შექმნის მტკიცე რწმენით. მაგრამ საფრანგეთის დელეგაციის ხმას ყოველთვის ექნება დაკვირვებულ დაბრკოლებისა და გადაწყვეტილებათა ხასიათის მქონე ხმა „ბარტუმ აღნიშნა თუ როგორ მსწრაფლად და კატეგორიულად უპასუხა საფრანგეთმა კონფერენციის მოწვევის წინადადებას. თუ მან შემდეგ მოითხოვა მისი დროებით გადადება, ეს მხოლოდ იმისათვის, რომ „უფრო სავსებით მომზადებულიყო ამ კონფერენციისათვის.“ კაცობრიობა დაიღალა ტყვილ-უბრალო ლაყბობით. იგი მოითხოვს კონკრეტიულ შედეგებს ასეთ დაუბოლოვებელი ლაპარაკიდან, იგი მოითხოვს მოქმედებებს, რათა აღდგენილ იქნეს დარღვეული წონასწორობა. საფრანგეთის დელეგაცია მოვიდა გენუაში სწორედ იმისათვის, რომ იმოქმედოს და მზად არის მონაწილეობა მიიღოს საერთო მუშაობაში და მასთან მიიღოს თავის თავზე სათანადო ნაწილი პასუხისმგებლობისაც. უაზრობაა ვიფიქროთ, რომ ყოველივე თავის თავად მოწესრიგდება. ეს უმოქმედობაზე უფრო უარესი იქნებოდა და ბევრ ზარალსაც მოგვაყენებდა უნდა გვახსოვდეს, რომ არავითარი მხსნელი არ გამოჩნდება და არ გააკეთებს იმ საქმეს, რომელიც სინამდვილეში არსებულ ძალებზე უფრო მეტია.

საფრანგეთის შიში.

ჰანოვერი. 13 აპრილი, (რადიო). გაზეთ „ტანი“ ს კორესპონდენტი შიშს გამოსთქვამს, გენუას კონფერენციაზე საფრანგეთის მდგომარეობის გართულების. არის საშიშროება იმის შესახებ, რომ წამოყენებული იქნება მოთხოვნილება საზავო ხელშეკრულების გადასინჯვის თაობაზე და სხვ. თუ კონფერენციამ ეს საკითხიც დასვა, მაშინ საფრანგეთის დელეგაციამ უნდა დასტოვოს გენუა.

„იაპონია გენუაში და ვლადივოსტოკში“

მოსკოვი. 13 აპრილი. (რადიო). ამხ. ტროცკი გაზეთ „იზვესტიაში“ იაპონიის ახალი ინტერვენციის გამო სწერს: იაპონიის მთავრობა წარმოდგენილია გენუაში. იგი სცდილობს ჩამოაგდოს მშვიდობიანობა და კეთილგანწყობილება ევროპაში და მთელ ქვეყანაზე. მას თავისი ჯარები უყენია რუსეთის მუშებისა და გლეხობის მიწაზე იმ მიზეზით, რომ იქ სათანადოთ არარის დაცული წესრიგი და ცივილიზაცია. იაპონიის მთავრობა, წესრიგიანობისა და ცივილიზაციის დაცვის მიზნით, ხელს უწყობს შორეულ აღმოსავლეთში გახრწნილ ბანდიტებსა და ატამანებს, მოსყიდულ მეთაურთ (გამოშვებულია)... მთელი წლობით გრძელდება უპატიოსნობის ასეთი რეჟიმი. მხარს უჭერს რა ხელოვნურად გასისხლიანებულ ანარქიას შორეულ აღმოსავლეთში, იაპონიის მთავრობა ამით ქმნის მოტივებს თავისი სამხედრო ნაწილების კვლავ დასარჩენათ რუსეთის მუშათა და გლეხთა მიწაწყალზე. ამას კიდევ უნდა დაუმატოთ, რომ შორეული აღმოსავლეთის რესპუბლიკას აქვს ფორმალური დემოკრატიის მმართველობის მეთოდები, ხოლო ნამდვილად კი ეს რესპუბლიკა წარმოადგენს ბიუროკრატიულ აბსოლიუტიზმს. შორეულ აღმოსავლეთის რესპუბლიკის ჯარებმა თეთრები კვლავ დაამარცხა, რომელიც უკვე ერთხელ შეუჩერებლივ და თავდადებით მიდიოდა წინ რუსეთის ტერიტორიის გასაწმენდათ იაპონიის მიერ გამოგზავნილ თეთრგვარდიელთა ბანდების ნაშთებისაგან. მაგრამ აქ კულისებიდან სცენაზე გამოვიდა იაპონიის ჯარი. ეს ჯარი შორეული აღმოსავლეთის არმიის მხრივ წინასწარ იყო გაფრთხილებული, რევოლიუციონური არმიის წინსვლის შესახებ, ამ ჯარს ეცნობა აგრეთვე, რომ რევოლიუციონური არმია არავითარ შემთხვევაში არ ფიქრობს დაიწყოს საომარი მოქმედება იაპონიის ჯარების წინააღმდეგ; მაგრამ მიუხედავათ ყოველივე ამისა, იაპონიის მთავრობის ჯარებმა აუტეხეს მას ცხარე სროლა თოფისა, ტყვიისმფრქვეველებისა და ზარბაზნებისა. რევოლიუციონურმა ჯარმა უკან დაიხია, მან დაკარგა 300 კაცი დაჭრილი და მოკლული და ერთი თოფიც არ გაუსროლია. ჩვენ ამას ჩავიწერთ და დავიხსომებთ და თავის დროზე შესაფერ ანგარიშს წარვადგენთ ან გენუაში ან სხვა ადგილას“.

წითელ რესპუბლიკებში

რუსეთი

შიმშილობა ნიკოლაევში.

ნიკოლაევი, 14 აპრილი, (რადიო). კაციჭამიობა ნიკოლაევის გუბერნიაში იზრდება. „კრასნი ნიკოლაევის“ გუშინდელ ნომერში აღნიშნულია ფაქტი კაციჭამიობისა სოფელ ბოგოიავლენსკში: მშიერმა დედამ გუტნიცკიმ მოხარშა და შეჭამა თავისი ქალიშვილის სერაფიმას სხეულის ნახევარი. ქალაქ ხერსონის ცენტრში, ტოლკაჩის მახლობლად აღმოჩენილია კაციჭამიობის შემთხვევა. ვინოგრადოვსკის ეზოში იპოვეს 2 ბავშვის თავის ქალა. მის ბინაში კი ნაჭრები 7 წლის ქალის სხეულის. გამოირკვა, რომ ბავშვი დაუკლავთ ძმებს. მეორე ეზოში ერთი ბავშვი დაჭრილია და შეჭმული მამის სიცოცხლის დროს, რის შემდეგაც მამაც მოკვდა. კაცის მჭამლები დაჭერის შემდეგ გამოტყდნენ, რომ მათ ჰქონდათ განზრახვა შეეჭამათ დარჩენილი ბავშვები ორი ძმა და ერთი და.

შიმშილი მძვინვარებს.

მოსკოვი. 14 აპრილი, (რადიო) ჩუვაშის ოლქში შეჭმულია ყველა სუროგატები. თუ საჩქაროდ არ აღმოუჩენენ დახმარებას, ოლქი სრულიად დაცარიელდება.

ტიუმენის გუბერნიაში დამშეულია 400,000 კაცზე მეტი. საჭიროა საჩქარო დახმარება, წინააღმდეგ შემთხვევაში მინდვრები დარჩება დაუთესავი და მოსახლეობა მთლად გაწყდება.

ეკატერინობურგის მაზრაში ხშირდება შიმშილისაგან სიკვდილი.

მარტის მეორე ნახევარში თათართა რესპუბლიკაში შიმშილისაგან გადაიცვალა 23,000 კაცი.

ნიკოლაევის გუბერნიაში ოჩაკოვის მაზრაში დამშეულია მოსახლეობის 63 პროც. სიკვდილის შემთხვევაში განსაკუთრებით ბევრია ბავშვთა შორის. თითქმის არავითარი დახმარება არ არის.

დახმარება დამშეულებს.

მოსკოვი. 14 აპრილი, (რადიო). დამშეულთა დამხმარე ც. კ. ცნობით 1921 წ. 1 აგვისტოდან 1922 წ. 1 აპრილამდი ვოლგის მხარის დამშეულ გუბერნიებში გაიგზავნა სულ 10.434,000 ფუთი პური.

ვიატკაში მივიდა დამშეულთა დამხმარე საერთაშორისო კომისია, რომელმაც თან მიიტანა 15 ვაგონი სურსათი კომისიამ განიზრახა მოაწყოს მთელი რიგი წარმოებები. სასურსათო კომისარიატმა გაგზავნა მარტში დამშეულ რაიონებში 398,000 ფუთი სურსათი. დამშეულთა დამხმარე ც. კ. დაავალა სასურსათო კომისარიატს შეასრულოს აპრილში განზრახულ გეგმის 160 პროც.

სათესი კამპანია.

მოსკოვი. 14 აპრილი. (რადიო). ვოლგის მხრისთვის დატვირთულ 19 მილიონი ფუთი რუსულ თესლიდგან 11 აპრილამდი მიაწოდეს სხვა და სხვა პუნქტებს საერთო რაოდენობის 67 პროც. ცარიცინის და ჩუვაშის ოლქებს დაეგზავნა დანიშნულებაზედ მეტი თესლი. ყველაზე ნაკლები ხვდა სამხრეთის გუბერნიებს.

ასტრახანის გუბერნიისათვის ცოტა თესლის მიწოდება აიხსნება იმით რომ იქ შემოტანილია საზღვარ გარეთის თესლი ჩრდილოეთ დამშეულ გუბერნიებში თოვლი ჯერ კიდევ არ გამდნარა. უეჭველია თესლი იქ მიუსწრებს თავის დროზედ. სარატოვის გუბერნიაში მიღებულია ციმბირის თესლის დიდი რაოდენობა და აგრეთვე 200,000 ფუთი საზღვარ გარეთული სიმინდი.

ნიკოლაევის ნავთსადგურში მოვიდა იტალიის გემი სათესი მასალით დატვირთული პირველ 6 საათში გადმოტვირთულია 200,000 ფუთი საზღვარ გარეთელი სიმინდი, რომლიდანაც 18,000 ფუთი უკვე გაიგზავნან ეკატერინოსლავში.

ზაპოროჟიაში ჩეხო-სლოვაკიიდგან მოვიდა 32 ვაგონი ქერი, საქონელზე გადაცვლით შეძენილი.

ვაზნესენის მაზრაში, ნიკოლაევის გუბერნიაში, დაიწყო თესვა. ღარიბები და წითელარმიელთა ოჯახები სავსებით დაკმაყოფილებულია თესლით.

კირსანოვის მაზრაში, ტამბოვის გუბერნიაში ანეულის მდგომარეობა კარგია. სათესი მუშაობა ეკატერინოსლავის გუბერნიაში ნაყოფიერად მიმდინარეობს.

ამიერ-კავკასიის ფედერაციაში

საქართველო

ჭიათურა.

ჭიათურა. 4 აპრ. **შავი ქვის მრეწველობა.** დამთავრდა მუშაობა გაუგებრობათა მოსაწესრიგებლად მუშებსა და მწარმოებელთა შორის, კოლექტიურ ხელშეკრულების ნიადაგზე ყველა საკითხებში მიღწეულია შეთანხმება. თათბირმა წინადადება მისცა შავი ქვის წარმოების მეპატრონეებს აასრულონ თავიანთი ვალდებულებანი თანახმათ კოლექტიურ ხელშეკრულებისა და ორი კვირის განმავლობაში დააკმაყოფილონ სპეცი მუშები ტანთსაცმელებით იმის გამო, რომ 1 ნოემბრიდან მუშები მუშაობდნენ თავიანთი ინსტრუმენტებით, წარმოების მეპატრონეები ვალდებული არიან გადაუხადონ მათ საამორტიზაციო. ანგარიშის გასწორება მუშებთან 1 აპრილამდე უნდა მოხდეს ვალიუტის იმავე თვის კურსით.

ლენის ამბების ათი წლის თავი

(17 აპრილი 1912 წ. — 17 აპრილი 1922 წ.)

(თეზისების მაგივრად)

აღმოსავლეთ ციმბირში, მივარდნილ მიდამოში, რკინის გზიდან 2000 ვერსზე დაშორებით, „ლენის ოქროს მრეწველთა ამხანაგობის“ მაღაროებზე 1912 წ. 4 (17) აპრილს დატრიალდა სისხლიანი ტრაგედია.

ამ მსხვილ უცხოელ კაპიტალისტურ წარმოების აქციებს ფლობდნენ აგრეთვე რუსეთის თვითმპყრობელობის სამთავრობო სფეროებიდან სხვა და სხვა მაღალ ხარისხოვანი პირები.

„ლენის ამხანაგობის“ მაღაროებზე მთელი ძალა უფლება, სასამართლოს, პოლიციის, სამხედრო ხელისუფლების სახით, რა თქმა უნდა, სავსებით იმყოფებოდა მაღაროების ადმინისტრაციის ხელში და ამიტომ მაღაროების მუშების ბედს, რომელნიც მოწყვეტილი იყვნენ მთელ მსოფლიოს, განაგებდა რუსეთის თვითმპყრობელობა კაპიტალიზმთან შეკავშირებით.

მაღაროების მუშების მდგომარეობა თანდათან უარესდება. ეკლებდნენ სამუშაო ხელფას. უმატებდნენ ფასებს დუქნებში, რომელიც იმავე „ამხანაგობას“ ეკუთვნოდა, საბინაო პირობები უაღრესათ მძიმე იყო, მუშებს სულ უფრო ნაკლებ ანგარიშს უწევდნენ, ეპყრობოდნენ როგორც პირუტყვს.

1912 წლის 20 თებერვალს მუშებმა დაბოლოს გადაწყვიტეს წარედგინათ ექსპლოატატორებისათვის მოთხოვნა თავიანთ მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ.

მაღაროების ადმინისტრაცია პასუხს აგვიანებდა, ამავე დროს გამოიწვია ჯარები და დააპატიმრა რამოდენიმე მუშა.

4 აპრილს მუშები, რომელნიც მიდიოდნენ თავიანთ ამხანაგების განთავისუფლების მოთხოვნით, დახვრეტილ იქნენ მოსულ ჯარების მიერ.

ამ ხოცვა ჟლეტის დროს მოკლულ იქნა 270 მუშა, დაჭრილი 250. დაჭრილების უმრავლესობა, რომელნიც მიატოვეს დაუხმარებლად, დაიღუპნენ.

ლენის მუშების დახვრეტამ აამოძრავა რუსეთის ყველა სამრეწველო ცენტრები.

როგორც ტელეგრაფმა მოიტანა ცნობა ლენის ამბებზე, ყველა ფაბრიკებმა და ქარხნებმა, გაფიცვებით და პროტესტებით გამოხატეს თავისი აღშფოთება კაპიტალისტების და თვითმპყრობელობის კავშირის საშინელი სისასტიკის წინააღმდეგ.

მუშურ გაზეთებმა „ზვეზდა“ და „პრავდა“-მ დაბეჭდეს ვრცელი ანგარიშები ლენის ამბებზე, გაფიცვებისა და მრავალ რიცხოვან საპროტესტო რეზოლიუციებზე, რომელნიც გამოიტანეს მუშებმა რუსეთის ყველა სამრეწველო ცენტრებში.

ამ პროტესტების საერთო ლოზუნგები იყო: „არ ესაჭიროებათ დღეღუპულებს არც სიმღერა, არც ცრემლები“ მედგარი, შეგნებული, გეგმაშეწონილი, დარაზმული მუშაობა პროლეტარიატისა ისეთ პირობის მოსასპობლად, როცა ლენის მსგავსი სისხლიანი ხოცვა ჟლეტა შეუძლებელი შეიქნება—უნდა იყოს ღირსეული პასუხი კაპიტალისტების მიერ ლენის მუშების მკვლელობაზე.

ეს საუკეთესო ძეგლია დახვრეტილებისათვის.

მთავრობამ, რომელიც ცდილობდა შეეჩერებინა მუშათა მოძრაობის აბობოქრებული ტალღა, თვალის ასახვევად დანიშნა ლენის ამბების რევიზია, რომელმაც არაფერი შედეგი არ გამოიღო.

ბურჟუაზიული, ლიბერალური გაზეთები, ფარისევლური აღშფოთების გამოთქმით ხელისუფალთა „უკანონობის“ გამო, აგრეთვე ცდილობდნენ დაცვას კაპიტალისტებისა, ამხანაგობის აქციების პატრონების, რომელთა რიცხვში იყო არა ერთი „ლიბერალური“ პროფესორი, როგორც ოზეროვი, გესსენი და სხვ.

სახელმწიფო სათათბიროში ლენის მუშების დახვრეტის საკითხის განხილვის დროს, შინაგან საქმეთა მინისტრმა მაკაროვმა განაცხადა: „ასე იყო და ასე იქნება“. ამ განცხადებას ტაშით შეხვდნენ სახელმწიფო სათათბიროს მემარჯვენე პარტიები, ხოლო მუშური და გლეხური რუსეთი მედგრად და განუწყვეტლად განაგრძობდა მუშაობას თავის რიგების დასარაზმავად არა მარტო თვითმპყრობელობის დასამხობად, არამედ კაპიტალისტების ძალა უფლების მოსასპობადაც.

ლენის ამბები იყო შედეგი 5-6 წლების რევოლიუციის შემდეგ დამდგარ რეაქციის, რომელმაც უმაღლეს წვერვალს მიაღწია. მრეწველობის აღორძინებით დასუსტებული რევოლიუციონური მოძრაობა 12 წლის სამრეწველო კრიზისითვის ხელად იყო კვლავ ასაფეთქებლად. ამიტომ ბურჟუაზიამ თვითმპყრობელურ მთავრობასთან შეკავშირებით გადაწყვიტა ჩაეკლა მუშათა მოძრაობა სისხლით, რის მსხვერპლიც გახდნენ ლენის მუშები.

საქართველოს კ. პ. ც. კ. აგიტაცია პროპაგანდის განყოფილება.

თელავის მაზრა.

თელავი. 6 აპრილი. რუსეთ კავკასიის დეპეშათა სააგენტოს თანამშრომელთან საუბარში თელავის სამაზრო პარტკომის მდივანმა ამხ. კოლოტოზოვმა სთქვა შემდეგი:

პარტიული ცხოვრება, ამ ბოლო დროს სასოფლო მეურნეობის ინტენსიურ მუშაობის დაწყების გამო, წმინდა პარტიული მუშაობა ცოტათი განელდა, რადგან მთავარ შემადგენლობას პარტიისა წარმოადგენს გლეხობა, რომელიც ეხლა მუშაობს თავიანთ მიწებზე, საერთო პარტიული მუშაობა მაზრაში დამაკმაყოფილებელია. გლეხების ფართე მასის სულიერი განწყობილება სავსებით დამაკმაყოფილებელია, რასაც მოწმობს მათი აქტიური თანაგრძნობა პარტიისა და საბჭოთა მთავრობისადმი.

ურთიერთობა წითელ არმიელებთან

თელავის მაზრაში ეხლა იმყოფება წითელი ლაშქრის ნაწილი, რომელთანაც საუცხოვო დამოკიდებულებაშია ხალხი.

წითელი ლაშქრის პოლიტიკურ განყოფილება მუშაობს სრულ კონტაქტში პარტკომთან. პოლიტ. განყოფილების ახალმა ძალებმა განაცხოველეს პარტიული მუშაობა და შეგვიმსუბუქეს სხვადასხვა კამპანიების ჩატარება. გლეხობისა და წითელ ლაშქრის დასაახლოვებლად ჩვენ შეთანხმებით მათთან მივიღეთ გადაწყვეტილება, რათა ჯარისკაცებმა გაუწიონ გლეხობას დღევანდელ სასწრაფო მუშაობაში მასიური დახმარება. ასეთი თანამშრომლობა ჯარისკაცებსა და გლეხებს შორის შექმნის მათ შორის ამხანაგურ განწყობილებას ამას გარდა, იმ მოსაზრებით, რომ წითელ ლაშქრელებმა და გლეხობამ გაიგონ ურთიერთის ჩვეულებანი და ყოფა ცხოვრება, ჩვენ დაუშვით მათი თანამშრომლობა ჩვენს გაზეთში და აგრეთვე ჩვენი თანამშრომლობა მათ გაზეთ „კრასნი ვოინ“-ში. თელავის მაზრის აღმასკომმა იშვილა ყველა ადგილობრივ მყოფი წითელი ლაშქრის ნაწილები.

კოლექტიური მეურნეობა. ჯერჯერობით მაზრაში კოლექტიურ მეურნეობის რიცხვი ცოტაა. უნდა ითქვას, რომ მიწის კოლექტიური დამუშავების შარშანდელი ცდა, რომელიც მოახდინა ბევრმა სოფელმა, დამთავრდა უმეტეს შემთხვევაში არადამაკმაყოფილებლად. არ იყო საკმარისი თვალყურის დევნება უბნებზე, არ იყო გამოცდილი ორგანიზატორები და ხელმძღვანელები; კომუნისტებს მინდობილი ქონდათ სხვა სამუშაო. მაგრამ ერთი ზაალკანის მაზრაში სოფელ ახალ გავასის კოლექტიური მეურნეობა თვალსაჩინოა მიღწეული შედეგებით, მაგ., შარშან. დაამუშავეს 50 დეს. მიწა. მოსავალი კარგი იყო და ზედმეტი მარაგი სავსებით გადაეცა მუქთად ღარიბეს გლეხებს მიმდინარე თესვის საჭიროებისათვის. ეხლა ამ მეურნეობაში გრძელდება ენერგიული მუშაობა.

საქმე ეწყობა ფრინველების, საქონლის მოშენება და სხვ. ყველა ამ საქმეს ხელმძღვანელობს ძველი კომუნისტი გლეხი ამხ. იმედაშვილი.

ქუთაისი.

ქუთაისი, 10 აპ. **წითელი ლაშქრის დახმარების კვირა.** ქუთაისში და მის რაიონში წითელი ლაშქრის დახმარების კვირის ჩატარდა წარმატებით, ქუთაისის გარნიზონის სასარგებლოდ ადგილობრივ აღმასკომმა შესწირა 30 მილ. მანეთი, და ბევრი სხვა საამშენებლო მასალა. ამ შეწირულებით სწარმოებს ქალაქში ყაზარმების და სამხედრო უწყების სხვა შენობების შეკეთება, № მსროლელთა პოლკმა მიიღო 9 მილ. 121 ათასი მანეთი ფულად, 22 ნახ. ფუთი პური, 12 ნახ. ფუთი ღორის ხორცი, 25 ვედრო ღვინო, 1 ნახ. მარილი, 17 გირვანქა საპირე ტყავი და ბევრი სხვა პროდუქტები, მასალები და ნივთები. № პოლკმა მიიღო ფულათ 27 მილ. მანეთი, 29 ცხვარი, 100 ფუთი კართოფილი, 20 გირ. ჩაი, 61 ფუთი ვაშლი, 50 ფუთი მარილი, საზარინე საპონი, ზეწრები, ცხვირსახოცები და სხვა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აზერბეიჯანი.

[illegible]ქო, 10 აპრ. აზერბეიჯანის რკი[illegible]ლობის დამზადების მმართველო[illegible]უქმდება. „ბოჩკების“ საკითებ[illegible]ქარხანა და სადურგლო სახელო[illegible]ები გადაეცა ლითონის მრეწვე[illegible]ბის მმართველობის განკარგულე[illegible]. ჯულფა ბაქოს რკინის-გზისათ[illegible]შპალების დამზადების საქმე გა[illegible]ცემა თვით მმართველობას დასა[illegible]ებულ რკინის-გზის გასაყვანად; [illegible]ერ-კავკასიის რკინის გზებისთვის [illegible]ა. ს. მ. უ. საბჭოს სპეციალური [illegible]დიტები არა აქვს და ამიტომ [illegible]ლების დამზადება შესწყდება. [illegible]ს სხვა მასალის დამზადებაც შე[illegible]ებულია.

[illegible]მარილის მრეწველობის მმართვე[illegible]ბა. აზერბაიჯანის ს. მ. უ. საბ[illegible] დაადგინა გასცეს იჯარით მარი[illegible] მაღაროები ცალკცალკე უწნე[illegible]. მარილის ტბების ექსპლოატა[illegible]ზე კონტროლის გასაწევად და [illegible]ებულია „მარილის სამმართ[illegible]“.

[illegible]

55,5 პროცენტი, თებერვალში—86 პროც.

საბჭოს არჩევნები ლენქორანში საბჭოთა არჩევნებს მცხოვრებლები უფრო სერიოზულად მოეპყ ენ, ვიდ-რე შარშან გულგრილობის პროცენ-ტი საგრძნობლად დაიწია. საბჭოში შევიდენ უმეტესად ღარიბები და სა-შუალო შეძლებისანი.

ყაჩაღებთან ბრძოლა. ლენქორანი-დან გვატყობინებენ ნავთის და ფქვი-ლის პირველი პარტიის აპარატების მიღებაზე, რომელიც დანიშნული იყო ყაჩაღებთან მებრძოლი რაზმებისა-თვის. 22„ ურემი უკვე დაიტვირთა და გაიგზავნა ბელიასუვარში.

სომხეთი

ერევანი 13 აპრილი. (რადიო). **სომეხთა ყრილობა** 12 აპრილს. საღამოთი დაიხურა ამიერ-კავკა-სიის მშრომელ სომეხთა ყრილობა. ყრილობას ჰქონდა 6 სხდომა და განიხილა დღიურ წესრიგის ყვე-[illegible]

ბით არსებული დრამატიული სტუ-დიის მატერიალურ საშვალებათა გა-საძლიერებლად **სამშაბათს, 18 აპ-რილს სახელმწ.** დრამის პატარა თე-ატრში გაიმართება დიდი საღამო: 1) ვამპუკა—ოპერის პაროდია 2 მოქ., 2) დიდი კონცერტი: სარაჯიშვილის, ინაშვილის, მორდკინის, სტაროსტი-ნას, პოკროვსკაიას სემიონ-ვის, თამარ წერეთლის, ანნა არლოვას, კანდელა-კის, პრაზაროვსკის, ფლოროვის მო-ნაწილეობით. შესრულებული იქნება ახალი ნომრები, დასასრულ 3) ცეკვა ღამის სამ საათამდის. დარჩენილი ბილეთების შეძენა შეიძლება თეატ-რის კასაში.

— **საქართველოს მხატვართა აკა-დემია.** სახალხო განათლების კომისა-რიატის მთავარ სახელოვნო კომი-ტეტმა დაამტკიცა საქართველოს მხატვართა აკადემიის რექტორად პროფესორი გ. ნ. ჩუბინაშვილი, პრო-რექტორად პროფესორი ხარკისიანი.

[illegible]

ფესორი ო. ა. შარლემანი. დეკან ჯუ უკვე შეუდგენ პროგრამების შემუშა-ვებას და სახელოსნოების ყოველ-მხრივ მოწყობას.

ზაფხულის სემესტრი გაიხსნება 15 მაისიდგან 1 ოქტომბრამდე. მხატვა-რთა აკადემიის მოწაფენი იყოფიან ორ ნაწილად ნამდვილ სტუდენტებად და თავისუფალ მსმენელებად.

ყოფილ სახელმწიფო მხატვართა უმაღლეს სახელოსნოების მსმენელები გამოუცდელად ჩაითვლებიან მხატ-ვართა აკადემიის სტუდენტთა რი-ცხვში.

◆ სამშაბათს, აპრილის 18 ს, რუს-თაველის თეატრში წარმოდგენილ იქნება ცნობილი ისტორიული დრამა ა. ცაგარლისა „ქართველი დედა“. მონაწილეობენ: ვ. ანჯაფარიძე, ნინო დავითაშვილი, პ. კორიშელი, მ. ჭიაუ-რელი, მ. სარაული, ვ. ჯიქია, დ. ჩხეი-ძე და სხვ.

◆ **ქართველ მხატვრების ყრილო-ბა.** მაისის პირველ დღეებში განზრა-[illegible]

[illegible]

ქრონიკა

[illegible]

მკითხველის წერილები

სახლის კრიზისი

[illegible]

სავალდებულო დადგენილება. ეს დად-გენილება იდეალურათაც რომ გან-ხორციელდეს კრიზისს ვერ ამო-წურავს და უკეთეს შემთხვევაში არსებულის, მაგრამ არა საკმაო ბი-ნების განაწილებას ვერ გასცილდება.

ბინების კრიზისს ორი წყარო აქვს: ა) მშენებლობა არ სწარმოებს, საც-ხოვრებელი სახლები არ მრავლდება და ბ) აშენებულები ინგრევიან, ასე-თი სახლების რიცხვი მცირდება. პირ-ველი ძნელია, მაგრამ მეორე მაინც უნდა მოვახერხოთ და აშენებული მაინც უნდა დავიცვათ. სავალდებუ-ლო დადგენილებაში ამას ძალიან ცოტა ყურადღება აქვს მიქცეული.

სავალდებულო დადგენილებაში ნა-თქვამია სახლის მეპატრონემ უნდა შეაკეთოს სახლიო.

მარტო ახალ საბინაო კანონზე და-მყარებაც არ შეიძლება. ამ კანონით სახლის მეპატრონეს რასაკვირვე-ლია სახლის ქირისაგან შემო-სავალი გაუდიდდება, მაგრამ ზოგ-ჯერ ეს სახლის შესაკეთებლათ საკ-მაო არ იქნება და ზოგჯერაც ის სხვა საქმეში ლაიხარჯება. სასახლო მეურნეობას კი ამით არაფერი შეემა-ტება, დღეს არსებული მდგომარეობა ამ მხრივ არ შეიცვლება.

ა. მ.

ამხ. პეტრე

(დემი-შარჟი)

1.

ამხანაგი პეტრე საქართველოს საბ-ჭოთა რესპუბლიკათ გამოცხადების დღიდან დანიშნულ იქმნა ერთ-ერთ მაზრაში რევკომის თავმჯდომარეთ. როგორც ეს იციან ჩვენმა მოყვრებმა—არ უმალავთ მას არც ჩვენს მტრებს —საქართველოს გასაბჭოების პირველ ხანებში საპასუხისმგებლო პოსტებზე ამხანაგები ინიშნებოდნენ კომპარტიის მიერ „ზევიდან“. ასეთ „დანიშნულ“ პირებს მშრომელი გლეხკაცობა საერ-თოდ არ უცქეროდა დიდი ნდობის თვალით. მაგრამ ამხანაგმა პეტრემ იმდენი ენერგია, თავდადება, საქმის ცოდნა და სიყვარული გამოიჩინა რომ, როგორც ფართო მასსაში, ისე პარტიულ ამხანაგებშიც, დაიმსახურა დიდი ნდობა, სახელი და პატივისცე-მა. ამიტომ წარსულ თვეებში მომხ-დარ მრავალზე-უმრავლეს საბჭოთა, პროფკავშირთა და პარტიულ ყრი-ლობა-კონფერენციებზე (საქართვე-ლოს თუ ამიერ-კავკასიის მასშტაბით), ყველგან მოხვდა ის დელეგატად.

როგორც პროვინციისაგან წამოყე-ნებულს და იმავე დროს განსაკუთრე-ბული ნდობა-სიყვარულით აღჭურვილ ამხანაგს, მას სათანადო ყურადღება მიაქცია ცენტრმაც.

კონფერენცია-ყრილობების შედეგი ამხ. პეტრესთვის პირადათ გამოიხა-ტა იმაში, რომ ის, წევრი გახდა ს. კ. პ. ცაკასი, საქართ. ც. აღმასკომი-სა, (ცაკი) საქართველოს პ. კ. საბ-ჭოსი, რ. კ. პ. ამიერ-კავკასიის კო-მიტეტისა, ამიერ კავკასიის პ. კ. საბ-ჭოსი, სახალ. კომისართა საბჭოსი, და აგრეთვე ამ ორგანოებიდან გა-მოყოფილ ბიურო-პრეზიდიუმებისა.

2.

მრავალ საპასუხისმგებლო, — პარ-ტიულ თუ საბჭოთა,—მუშაობაში ჩაბ-მული ამხანაგი პეტრე მოხსნილი იქ-ნა სამაზრო მუშაობიდან.

მუშაობა ცენტრში ამხ. პეტრეს-თვის ერთობ რთული და მძიმე გამო-დგა. თუ წინად იგი მაზრის ფარგლებ-ში და ისიც მხოლოდ საბჭოთა აღმ-შენებლობის სფეროში ეწეოდა მუშა-ობას, იყო რევკომის თავმჯდომარე და მარტო ერთ რევკომის კრებაზე უხდებოდა წასვლა, ეხლა ამის ნაც-ვლად მან უნდა დაესწროს სხვა და სხვა დაწესებულებათა კრებებს ასე 9—10 ადგილას...

აი უჩის მაგიდას თავის სამუშაო ოთახში ამხ. პეტრე და ჩასცქერის დანიშნულ მრავალ სხდომებზე მოწ-ვევის შემდეგი ცნობის ბარათებს: 10 საათზე დილით ცაკას პრეზიდიუმის სხდომა; 11 საათზე სახელმწიფოს საფონდო კომისიის სხდომა; 12 საათ-(ამკამკომის) პლენუმი; 1 საათზე (სოფ-პროფკოსოჭის) პრეზიდიუმი; 1 საათ-ზე (ამკამპროფკოსოჭის) ბიურო, ნა-შუადღევის 5 საათზე რაიონის პარ-ტიის წევრთა და კანდიდატთა საერ-თო კრება; 5 საათზე მისთვის ჩაბა-რებული კომუჯრედის კრება; 7 საათ-ზე მთავარ სახელოსნოში გამართულ მიტინგზე გამოსვლა; 8 საათზე ცაკის პრეზიდიუმის სხდომა; 8 საათზე საბ-კამსოჭის სხდომაზე; 11 საათზე ლა-მით ცენტრალურ კომიტეტთან არსე-ბულ განსაკუთრებული დანიშნულე-ბის ნაწილის („ჩონის“) (კდანის) გან-კარგულებაში ყოფნა.

იმის ნაცვლად, რომ ამხ. პეტრემ გადაუდებელი, თავის დაწესებულე-ბის მორიგი სახელმწიფო საქმეები შეასრულოს, მრავალი მნიშვნელოვანი ქაღალდები დაბეჯითებით გადაათვა-ლიეროს, შეასწოროს და ისე ხელი მოაწეროს, აგრეთვე კაბინეთში მას-თან შემოსასვლელად რიგებში ჩამ-დგარ ხალხს მრავალ საჭირბოროტო კითხვებზე პასუხი გასცეს და დაკმა-ყოფილებული გაისტუმროს, ის მთე-ლი საათობით ჩაკირკიტებს მაგიდაზე დაყრილ, სხდომებზე მიმწვევ მრავალ ბარათებს და თავგამოურთმეველი გა-ნაგრძობს ფიქრს იმაზე, თუ როგორ შესძლოს ყველა სხდომა-კრება მიტინ-გებზე წასვლა.

დანიშნული სხდომები თითო თუ ორი საათით არის ერთი-მეორეზე და-შორებული; ხოლო საათი, ან ორი საათი კი თითო სხდომას რა თქმა უნდა, არ ყოფნის იმ მრავალი კითხვების ამოსაწურავად, რომლებიც ჩვეულებ-რივად ისმებიან ხოლმე გასარჩევად, აქ რასაკვირველია, ისიც არ უნდა დავივიწყოთ, რომ მრავალი ჩვენი ამ-ხანაგი „სავალდებულო“ სიტყვის წარ-მოთქმის სიყვარულით არიან შეპყრო-ბილნი, მრავალ უდაო კითხვებს სა-დაოთ ხდიან, საჭირო არის თუ არა, რომელიმე ამხანაგის მიერ გამოთქმულ მარტივ მისაღებ აზრს მაინც კრიტი-კის ქარცეცხლში ატარებენ; თავის-თავად უბრალო კითხვებს ხშირად უფრო ართულებენ, უფრო აბრუნდე-ბენ—ეს ერთი, მეორეც ის, რომ ზო-გი სხდომები ერთ და იმავე დროს არის დანიშნული და ყოველგან დას-წრება ყოვლად შეუძლებელი ხდება.

ამხ. პეტრეს აქ უხდება იმის გა-მორკვევა, წინასწარ წარმოდგენა თუ რომელი სხდომა უფრო მნიშვნელო-ვანია და რომელზე უფრო არის აუ-ცილებლათ საჭირო დასწრება. მაგ-რამ ამის წინდაწინ დანახვა ერთობ ძნელი ხდება მისთვის.

„ცხ-დია, თავისდა მიხედვით ყველ-გან მნიშვნელოვანი კითხვები წყდე-ბა“,—გაიფლო გულში ამხ. პეტრემ და თავი გაანება „არჩევანს“.

— არა, როგორმე გავახერხებ, წას-ვლა ყველა სხდომებზე მრავალმხრივ საჭირო და აუცილებელია!..“

ამხ. პეტრე არ ეშვება იმ აზრს, რომ მიწვეულ სხდომებზე შესძლებს დასწრებას. მას აქვს რაღაც ურყევი იმედი, რომ ყველა სხდომებზე მიი-ღებს მონაწილეობას.

3.

დიდი დისციპლინის კაცი იყო ამხ. პეტრე; მას არ სჩვევოდა დაკისრე-ბულ რევოლიუციონურ საქმეებიის-თვის გვერდის ავლა, იმისი შეუსრუ-ლებლობა.

თავის დაუზოგველობით, მოვალე-ობის ღრმა შეგნებით, ამხ. პეტრე მართლაც აღწევდა იმას, რომ თითქ-მის ყველა სხდომებზე მოხვედრი-ლიყო.

მიდიოდა ამხ. პეტრე ერთ სხდო-მაზე, არ შესდგებოდა; იქიდან მეო-რეზე, არც ის შესდგებოდა; ისე მე-სამეზე, მეოთხეზეც, ასეთ შემთხვევაში კი მას საშუალება ეძლეოდა დანარ-ჩენებს გაწვდენოდა. მარა ასეთი შემ-თხვევები ხდებოდა არა ყოველთვის. ამიტომ ამხ. პეტრე მაინც იყო ხოლმე იძულებული გამოეტოვებია აქ თუ იქ დანიშნული კრებები: ხოლო ამისთვის კი, ვისგანაც ჯერ იყო ღებულობდა გაფრთხილებას, რასაც ამხ. პეტრე სრულებით არ იყო და-ჩვეული, და დიდ საგონებელში ვარ-დებოდა, ეს მეტის მეტად აწუხებ-და მას.

4.

ღამის 12 საათია.

ამხ. პეტრემ 5 სხდომა მოითავა და ეხლა მეექვსეზე ზის: დანარჩენი ოთ-ხი არ შესდგა. ხოლო 11 საათზე რომ „გდანის“ საყარაულოში უნდა გასუ-ლიყო, ეს კი აუსრულებელი დარჩა; აუსრულებელი, რადგან უკვე პირვე-ლი საათია ნაშუაღამევის და ჯერ კიდევ გრძელდება მეექვსე სხდომა.

უზომოდ მოიღალენ, საშინლად და-იქანცენ ამხანაგები ყველანი; მაგრამ დღის წესრიგში ისეთი საჭირო და საჩქარო კითხვები სდგას, რომ გა-დუწყვეტლათ დატოვება მათი შეუ-ძლებელია.

ზოგიერთი ამხანაგები ველარ იმორ-ჩილებენ ღია თვალებს და ჩვეულები-სამებრ სთვლემენ. მათ ამოშვებულ ხვრინას, უგემურ ძილს არ აფრთხობს ხმაურობა.

...რა ჰქნან აბ კი: ეს სხდომა, ასე გაჭიანურებული, ნაშვაღამევზე გადა-სული, პირველი არ არის და არც უკა-ნასკნელი იქნება.

ნაშუაღამევის 3 საათია უკვე.

ამხ. პეტრე თუმცა „ინტერეს მოკ-ლებული“ თავ გარეტებული, მსჯე-ლობა კამათში ჩარევით ალარავის აწუხებდა, მაგრამ დაბოლოს ისიც მოსტეხა დაღლილობამ, დაიმორჩილა ძილმა და ნელ-ნელა, ჩასთვლიმა.

...გამოირკვა კითხვა.

შემოდის წინადადებები...

სხდომის თავმჯდომარე მოუწოდებს ამხანაგებს), წინადადებათა მოსასმენათ აწკარუნებს ზარს.

მითვლიმულ-მიძინებული ამხანაგები იღვიძებენ.

—აბა ამხანაგებო, ვინ არის წინა-დადების მომხრე, ასწიეთ ხელი! აბ-ბობს თავმჯდომარე.

მდივანი სთვლის ხმებს,

— ერთი, ორი, სამი, ოთხი, ხუ-თი, ექვსი, შვიდი, რვა და ცხრა; ცხრა!.

— ვინ არის წინააღმდეგი?.

— ერთი, ორი, სამი და ოთხი; ოთხი!

— თავი რამდენმა შეიკავა?.

— ...ერთი, ორი, სამი, ოთხი და ხუთი; ხუთი!

— ეს ამხანაგებო რას ნიშნავს!— გაკვირვებით აცხადებს თავმჯდომა-რე—ერთი მეოთხედი წინააღმდეგია, ერთ მეოთხედზე მეტი თავს იკავებს ხოლო ნახევარი არის მომხრე... ამ გვარი უყურადღებობა ასეთ დიდ სა-კითხისადმი ყოვლად დაუშვებელია!

— . .თავმჯდომარე! ამხანაგო თავ-მჯდომარე, მომეცი ნება კენჭის ყრის წესის აღსადგენად.—თხოულობს სხდო-მის ერთი წევრი.

— სთქვით!

— ...ამხანაგებო, აქ რაღაც გაუგე-ბრობას უნდა ჰქონდეს ადგილი ხმე-ბის დათვლის დროს. ჩვენ აქ სხდო-მაზე ვართ სულ 15 ამხანაგი; ხოლო დათვლილ ხმებით კი გამოვდივართ 18, ე. ი. სამი ხმა მეტია.

თხოულობენ ხელ ახლა კენჭის ყრას და ხმების დათვლას.

თავმჯდომარე უყრის კენჭს გან-მეორებით.

კენჭის ყრის შედეგი იგივე რჩება, რაც პირველად იყო. აწეულ თითე-ბის რიცხვი იგივე გამოდგა რაც წი-ნად ..

საკმაო ბევრი დრო შეიწირა სხდო-მის ამ აზირებული მდგომარეობიდან გამოყვანამ.

...დაბოლოს როგორც იყო ერთმა ამხანაგმა შეამჩნია თავის გვერდზე მიძინებული, მთვლემარე ამხანაგი, რომელსაც თითი დასათვლელად აწე-ული დარჩენოდა მაღლა და სრულე-ბით არ ფიქრობდა ძირს დაშვებას.

ეს პირი იყო ამხ. პეტრე, რომელ-საც თითი აეწია და ისე მისძინებო-და.

—...ამხანაგო პეტრე, როგორ გე-კადრება ეს! შენ გავიწყდება, რომ სხდომაზე ხარ, და არა დასაძინებ-ლათ ოთახში.—გაჯავრებული კილო-თი შესძახა თავმჯდომარემ ამხ. პეტ-რეს. მაგრამ უკანასკნელმა არც ეხლა გაიღვიძა; მან უაზროდ რაღაცა წაი-ბუტბუტა და განაგრძო ძილი.

—„მართალია სხვაგვარათ არც კი შეიძლებოდა კითხვას მივდგომოდით!“ — განაგრძო ძილში ამხ. პეტრემ. მას ძილშიც კი არ ავიწყდება სხდო-მა, ის ძილშიც კი ვერ განშორებია მსჯელობის საგნებს.

— გამოაღვიძეთ ამხანაგი! ბრაზ-მორეული მოითხოვს თავმჯდომარე.

რვა საათის განმავლობაში ერთ ადგილას გაუნძრევლათ მიკრულს, გამუდმებით მჯდომს სკამზე, სხდომის განუწყვეტლივ ხელმძღვანელობით თავდავიწყებულ თავმჯდომარეს სა-შინელი ნერვიულობა და მოუთმენ-ლობა დაეტყო.

ს. თალაკვაძე.

(შემდეგი იქნება)

სააღდგომო ძღვნად ტიციან ტაბიძეს

(მიხი სალამეს-ვამრ)

იონა ვაკელი[illegible]

„მირი ანგელოზით“

მივქრივართ მერანით მზის სიზრწყინვალეში
ყველანი გზას გვილის, ვინცა ვართ იციან,
ხან ქუჩით ვქანაობთ შავ ღვინით ნალეში:
გრიგოლი, პაოლო და წმინდა ტიციან.

მზის სხივით შევამკეთ მწუხარე ქალდეა,
ვახშამი, სადილი გვაქვს ქიმერიონში,
„ცისფერი ყანწების“ სიკვდილი ადრეა...
თუ მოკვდა—პანაშვიდს გადვუხდით სიონში.

ჰე, ჯანიც გავ-რდეს ცხოვრების ასეთ როლს,
ვიწამეთ გომრეშო, ის ლაშეს ტიერი,
გრიგოლი შუბლს გვახვევს აქციზის ბანდეროლს,
რომ მოგვცეს ჭეშმარიტ პოეტის იერი.

სტრიქონები

(ს. მ—იას)

შენებრ გმირები მშობელ მხარეს სულ ეყვარება,
სულ ეყვარება და მიუძღვნის დაფნის გვირგვინებს,
მუდამ ბრძოლისკენ სიხარულით მიგეჩქარება,—
ეს გამარჯვებას უზრუნველყოფს, დააგვირგვინებს..

სული სპეტაკი—საუნჯეა უძვირფასესი,
მაღალი, სუფთა, უანგარო, ხატივით წმინდა;
მიიღე ჩემგან თანაგრძნობა უმხურვალესი
შენს გატაცებას მგოსნურ ვნებით გავყვე მეც მინდა.

კიდევ ბევრისთვის შენ ხარ ჯერედ გამოუცნობი,
(ალბად ბევრი გაქვს სულში კიდევ მარგალიტები)
მუშის გულისთვის წამებაში გადაეშვები.
ტრფობით ავსილხარ იმის გულში ველარ ეტევი.

შენებრ გმირები მშობელ მხარეს სულ ეყვარება,
სულ ეყვარება და მიუძღვნის დაფნის გვირგვინებს,
მუდამ ბრძოლისკენ სიხარულით მიგეჩქარება,
ეს გამარჯვებას უზრუნველყოფს, დააგვირგვინებს.

ევგენი ხიდაშელი

10 აპრილი, 1922 წ. ქ. თბილისი.

მუშას

ცისკრისა შუქი ნამ განბანილი,
საგანთიადოს სხივი ნათელი,
იმედის ბაღი სამოთხედ შლილი
და სიყვარულის წმინდა კანდელი,

შენ მკრთალ სახეზედ ვიხილე ერთად,
შიგ ჩემი სულიც თან შევაქსოვე
მე შენ გიწამე მიწიერ ღმერთად
შვების სავანე მე შენში ვპოვე.

ბრძოლის წყურვილში დავასამარე
სევდა, ვარამი, უიმედობა;
გულს ჩავისახე აღთქმისა მხარე
და სიყვარული, ძმობა, ერთობა.

მოუმართოდ ხმალი როცა გვჭირდება,
მტერს აუტეხოთ ბრძოლა ცხოველი,
გვეწამდეს, რომ ჩქარა აგიზგიზდება
დილის ციაგი სხივთა მთოველი.

გ—ძე.

სატყეო-სამეურნეო ფრონტზე

ბრძოლა ეპიზოტიახთამ.

მიწადმოქმედების კომისარიატის ვეტერინარულ განყოფილების გამგემ ამხ. ტულუშმა საუბრის დროს განაც-ხადა, რომ აღმოსავლეთ საქართვე-ლოში ყველგან არსებობს მსხვილფეხა საქონლის ჭირი, რომელიც განსაკუთ-რებით მძვინვარებს ახალციხის მაზ-რაში.

დასავლეთ საქართველოში ჭირი არ არის, რაც აიხსნება იმით, რომ ჯერ ამას ხელს უშლის ის მაღალი მთები, რომლებიც წარმოადგენენ აღმოსავ-ლეთ-დასავლეთ საქართველოს ბუ-ნებრივ საზღვარს და აგრეთვე იმით, რომ დასავლეთ საქართველოს ყველა ადგილებში წარმოებდა ჭირის საწი-ნაამდეგო აცრა.

აღმოსავლეთ საქართველოში ბრძო-ლა ეპიზოტიის წინააღმდეგ სწარ-მოებს მხოლოდ იმ შრატით აცრის საშუალებით, რომელსაც ამუშავებენ ჭირის საწინააღმდეგო სადგურზე ტა-ბახმელაში. ეს შრატი მაღალი ხარის-ხისაა და იძლევა საუკეთესო შედე-გებს. იმ სოფლებში, სადაც საქო-ნელს აუცრეს, საქონლის სიკვდილია-ნობა უმნიშვნელო პროცენტამდი შემ-ცირდა, რომელიც არ აღემატებოდა 1 პროც., ძვირად 2 ნახევარ პროც. სამწუხაროთ სადგურს საშუალებათა უქონლობის გამო არ შეუძლია და-მუშაოს შრატის საკმაო რაოდენობა. ყოველთვიურად მზადდება არა უმე-ტეს 400 ლიტრისა.

თითო ლიტრა საკმარისია 15 ცხო-ველისათვის. მოსახლეობის შეგნებუ-ლი ნაწილი თვითონ უწევს დახმარე-ბას სადგურს. მაგალითად ახალქალა-ქის მაზრის „დუხაბორებმა“ უფასოდ მისცეს საქონელი სადგურს და და-ეხმარენ მუშაობაში ამ საქონლიდან მიღებული შრატი გაგზავნილ იქნა ახალქალაქის მაზრაში. ამგვარად მო-იქცნენ ალბულაღის გლეხებიც. შრა-ტის ნორმალური რაოდენობის მისა-ღებათ—1000 ლიტრა თვეში საჭი-როა 500 მსხვილი საქონელი, სად-გურს კი ყავს მხოლოდ 140.

მეორე უცნაური ეპიზოტია—ციმ-ბირის ჭირი მძვინვარებდა გასულ წელს რაჭასა და ლეჩხუმის მაზრებ-ში, სადაც აგრეთვე იყო ადამიანის მსხვერპლიც; მცხოვრებთა სიტყვით ამ ავადმყოფობისაგან მოკვდა 100 კაცზე მეტი. არის ცნობები რაჭის მაზრაში ამ საშინელ ჭირის წელს გაჩენის შესახებაც, სადაც ავად გამ-ხდარა და მომკვდარა 3 კაცი. ამ ეპიზოტიის წინააღმდეგ საბრძოლვე-ლად საჭიროა ციმბირის ჭირის ვაქ-ცინა და შრატი. მის გამოსამუშავებ-ლად ვეტერინალურ განყოფილებას აქვს ვეტ. ბაქტერიოლოგიური ლაბო-რატორია, რომელიც დღემდე ვერ შეუდგა მუშაობას. შენობის უქონლო-ბის გამო, მაგრამ ეხლა შენობა ნა-შოვნია და ლაბორატორია შეუდგება მუშაობას. გამოიმუშავებენ ციმბირის

ჭირის ვაქცინას და შრატს. ლაბორატორიასთან მოეწყობა დიაგნოსტიური კაბინეტი, რომლის მიზანსაც შეადგენს პიროპლაზმების, ქოთაოს და ფრინველების ხოლერის და ჭირის წინააღმდეგ ბრძოლა.

ვეტერინარულ პერსონალის მუშაობის დიდ დაბრკოლებას ადგილებზე წარმოადგენს გადასატან საშუალებათა და ფულის ნიშნების უქონლობა.

ვეტერინარულმა განყოფილებამ გამოიმუშავა დეკრეტის პროექტი, რომლის ძალითაც საქონლის ჯოგზე გადაახდევინებენ 2 პროცენტს ეს პროექტი მოიწონა მიწადმოქმედების და ფინანსთა სახალხო კომისარიატების კოლეგიებმა და თანამედროვე პირობების შეფარდებით გადასახადი გაადიდა 3 პროცენტით. ამ ჟამად პროექტი წარდგენილია სახალხო კომისართა საბჭოში განსახილველად. პროექტის ცხოვრებაში გატარებით მოსალოდნელია წლიწადში 10 მილიარდ მანეთის შემოსავალი და თუ ეს შემოსავალი გადადებული იქნება ჭირის საწინააღმდეგო ზომებისათვის, ეს დიდათ გააადვილებს ეპიზოოტიასთან ბრძოლას.

კოოპერაცია

ამიერ-კავკასიის ცენტრალური სატრანსპორტო და მომხმ. საზოგადოების (ზაკტპო) რწმუნებულთა მეორე ყრილობა

3-დან 8 აპრილამდე გრძელდებოდა ამიერ-კავკასიის ცენტრალურ სატრანსპორტო მომხმარებელთა საზოგადოების რწმუნებულთა მეორე ყრილობა. დღის წესრიგში იდგა მოხსენება „ზაკტპოს“-ს გამგეობის მოქმედების შესახებ, საორგანიზაციო მოხსენება და სხვ.

ახალი წესდება. ყრილობამ დაამტკიცა საზოგადოების ახალი წესდება რომლის ძირითადი დებულებაა: ამიერ კავკასიის ცენტრალური სატრანსპორტო და მომხმარებელთა საზოგადოებას (ზაკცტპო) დაერქვა ამიერ-კავკასიის რკ. გზ. მთლიანი სატრანსპორტო საზოგადოება (ზაკტპო).

არსებულ ტერიტორიალურ მომხმარებელ საზოგადოებს თბილისში, ბაქოში და ალექსანდროპოლში დაერქმევა საუბნო სატრანსპორტო მომხმარებელი საზოგადოება („ტპ“). „ურტპო“ დარჩება აგრეთვე დერბენდში, განჯაში, სამტრედიაში, ბათუმში, ნახიჩევანში, აჯიკაბულში, ხაშურში და შორაპანში. საუბნო-სატრანსპორტო და მომხმარებელ საზოგადოებანი წარმოადგენენ ამიერ კავკასიის რკინის გზების მთლიან სატრანსპორტო მომხმარებელთა საზოგადოების ფილიალურ განყოფილებებს, უკანასკნელის სამეურნეო ავტონომიით.

ჩასარიცხავ და საპაიო გადასახადის რაოდენობა განსაზღვრულია. საქართველოსთვის 10 და 100,000 მანეთიანი ქართული ბონებით, აზერბეიჯანისათვის 40 და 400,000 მანეთიანი, სომხეთისათვის 40 და 400,000 მანეთიანი, გადასახადის 4 თვის ვადით გაგრძელებით.

დამზადების სფეროში. როგორც წესი, ურჩევენ დამზადების წარმოებას ერთიანი სავაჭრო გეგმით თავისი უბნების რაიონში. „ურტპო“-ს სხვა რაიონებში გამოსვლისათვის საჭიროა „ურტპო“-სთვის ამის შესახებ ცნობა და თანხმობის მიღება ამიერ კავკასიის მთლიან სატრანსპორტო მომხმარებელთა საზოგადოებისაგან.

წარმოების დარგში. მიღებულია წვრილი ხელოსნური წარმოების ხასიათის პრინციპები.

ფინანსების სფეროში. წევრად შესავლელი და საპაიო გადასახადი ნაწილდება შემდეგნაირად: 3—4 გადადის „ურტპო“-ში,—„ზაკტპო“ ამასთანავე მყარდება სალაროს, ბალანსის და კაპიტალის მთლიანობა.

„ზაკცტპო“ მოხსენების შესახებ რეზოლიუცია. გამგეობის მიერ მისი მოქმედების სფეროში კოოპერატიულ კაპიტალის შექმნისთვის გატარებული ხაზი არის სწორი, და საერთოდ მისი მუშაობა სავსებით დამაკმაყოფილებელია. გამგეობის ორგანიზაციული მუშაობა და მის მიერ ადგილებთან სუსტი სამეურნეო კავშირის აღიარებასთან ერთად, კრება წინადადებას აძლევს ახალ გამგეობას თავის მოქმედებას დაუდვას საფუძვლად: 1) ფულის და საქონლის ფონდი, 2) „ურტპო“-სთან მჭიდრო ორგანიული კავშირის დაჭერა მისთვის დიდი სამეურნეო ინიციატივას მინიჭებით, 3) ფართოდ მოხმარების საგნების დამზადების სფეროში მუშაობის გაძლიერება, 4) ფართო მშრომელ მასებთან ცოცხალი კავშირის დაჭერა მათთვის სატრანსპორტო კოოპერაციის როლის და მნიშვნელობის ახსნა განმარტების გზით, და აგრეთვე მათ წინაშე თავისი მოქმედების და მუშაობის პერიოდული ანგარიშების გაცნობის გზით.

ამიერ კავკასიის კოოპერატივის ყრილობაზე ამორჩეულია ამხანაგები: ელიავა, პეტროსიანი და ბეზრუკოვი.

რკინის გზელთა ცენტრის სრულიად რუსეთის კოოპერატივის ყრილობაზედ, ამხანაგები: ვარლამოვი, ინაევი და ეგორაშვილი.

ამიერ-კავკასიის ცენტრალურ სატრანსპორტო და მომხმარებელი საზოგადოების გამგეობაში კომფრაქციიდან წარდგენილი სიით არჩეულია შემდეგი ამხანაგები: ამბრაძევი, აკიმოვი, აკოპჯანოვი, პიროზალოვი, ნაპიტაშვილი, ავაკიანი და ბეზრუკოვი.

პარტიული ცხოვრება

საქ. აღმასკომის თავმჯდომარეს ამხ. ფილიპე მახარაძე.

გურიის მუშა ქალების პირველი ლეგალური უპარტიო კონფერენცია მხურვალედ გესალმებათ თქვენ, მცხოვანო ბელადო, საქართველოს მუშების და გლეხების. იცოცხლეთ დიდხანს საქართველოს მშრომელთა საკეთილდღეოთ.

გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს.

გაუმარჯოს ქალთა განმათავისუფლებელ მოძრაობას.

გაუმარჯოს მუშა ქალებს.

კონფერენციის პრეზიდიუმი.

—

საქ. კომპარტიის ცეკას.

გურიაში შეკრებილი პირველი ლეგალური უპარტიო მუშა ქალთა კონფერენცია მხურვალედ გესალმებათ მშრომელთა ინტერესების დამცველ და რევოლიუციონურ სადარაჯოზე მყოფ კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს.

წითელი დროშა, რომელიც თქვენი თავდადებული ბრძოლის მეოხებით არასოდეს ძირს არ დახრილა, გისურვებთ მომავალშიაც გეტარებინოთ მაღლა საქ. მშრომელთა საბედნიეროთ.

გაუმარჯოს მშრომელთა ინტერესების გამომხატველ კომუნისტურ პარტიას.

გაუმარჯოს მის ხელმძღვანელს ცენტრ. კომიტ.

გაუმარჯოს მუშა ქალების განმათავისუფლებელ მოძრაობას.

გაუმარჯოს პრეზიდიუმს.

კონფერენციის პრეზიდიუმი.

—

საქართველოს კომპარტიის ცეკასთან არსებულ ქალთა განყოფილებას.

გურიის მუშა ქალების პირველი ლეგალური კონფერენცია მხურვალეთ გესალმებათ საქართველოს მუშა ქალთა მოძრაობის ღირსეულ ხელმძღვანელს.

გისურვებთ, რომ პატარა ნაყოფი თქვენი დაუღალავი მუშაობის, რომელიც მოვიპოვეთ ჩვენი პირველი კონფერენციის სახით, უფრო გაძლიერებულიყოს და მამა კაცებთან ხელიხელ ჩაკიდებული გვებრძოლოს უკეთეს მომავლისათვის.

გაუმარჯოს საქართველოს მშრომელ ქალთა ხელმძღვანელს ცენტრალურ ქალთა განყოფილებას.

გაუმარჯოს ქალთა განთავისუფლებას.

გაუმარჯოს ქალთა მოძრაობას.

კონფერენციის პრეზიდიუმი.

—

ქ. ზესტაფონი.

7 აპრილს (ახალი სტილით) ქალაქის თეატრში შესდგა ზესტაფონის რაიონში არსებულ კომიჩეიკების წევრთა არა ჩვეულებრივი კრება. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა ამხანაგი კარპ. მოდებაძე.

მოხსენება გაკეთა ამხ. ტოროშელიძემ პოლიტიკურ მომენტზე და აღნიშნა, რომ კომუნისტური პარტია ეს როგორც მშრომელი ხალხის ხელმძღვანელი პარტია რუსეთში და ამიერ კავკასიეში ანგარიშს უწევს ყოველივე პირობებს, რაც ხდება მსოფლიოში. მაგალითად, გენუას კონფერენცია მოიყვანა და აღნიშნა ის პირობები, რომელმაც აიძულა ანტანტა მოეწვია საბჭოთა რუსეთის დელეგაცია გენუას კონფერენციაზე და როგორი ამოცანები უდევს ჩვენ დელეგაციას. აღნიშნა აგრეთვე საბჭოთა რუსეთის ძლიერება, რის გამოც იმპერიალისტურ ანტანტას არ ძალუძს იარაღით შებრძოლება მასთან და ეხლა კი უნდა, რომ ისარგებლოს შექმნილ მდგომარეობით, „მშვიდობიანი გზით“ ჩააგდოს საბჭოთა ხელისუფლება და აღადგინოს ისევ ჩაგვრა-ყვლეფის სამეფო.

შემდეგ მომხსენებელი გადადის მეურნეობის აღდგენაზე და დასძენს, რომ მშრომელმა ხალხმა თვით უნდა ააყვავოს თავისი ცხოვრება, რაზედაც პირველი მაგალითები უნდა უჩვენონ კომუნისტებმა და მუშებმა. აღნიშნა აგრეთვე, თუ რა გააკეთა საბჭოთა მთავრობამ ერთი წლის განმავლობაში საქართველოში, და როგორი ამოცანები გვიდევს მომავლისთვის მშრომელი ხალხის დიქტატურის განსამტკიცებლათ. მოიყვანა მაგალითი არხეის გაყვანის შესახებ, რომ დუშეთში 3,000 მუშა საშინელ სიცხეში, თავის გარჯით გამოვიდა სამუშაოთ და სამი დღის განმავლობაში განუწყვეტლივ მუშაობდენ. საერთო მასშტაბით მალე საქართველოში თვრამეტ სხვა და სხვა ადგილას სწარმოებს მუშაობა.

მომხსენებელი შეეხო აგრეთვე შორაპნის მაზრაში საარხო მუშაობას, რომელიც დამთავრდება ივნისის შუა რიცხვებში და მორწყავს ორი ათას დესეტინამდი, თანაც დასძინა, „რომ დიდი შრომაა გაწეული ამ მხრივ შორაპნის მაზრაში და წელებზე ფეხებიც რომ დავიდგათ, მაინც უნდა დავამთავროთ ეს დიდი საქმე მორწყვის დრომდე“.

შემდეგ ამხ. მომხსენებელი გადადის პარტიულ მუშაობაზე და აღნიშნა, რომ შორაპნის მაზრაში ეს მუშაობა ძლიერ სუსტია, არ არის მტკიცე პარტიული დისციპლინა, რის გამოც არ იკრიბებიან ხშირათ. იმ დროს, როდესაც კომუნისტები მოვალენი არიან მაღწიონ დირექტივები საბჭოთა დაწესებულებებს და თვალ ყური ადევნონ მათ მუშაობას, ისინი თავის წამოქმედარსაც არ უწევენ ანგარიშს.

გაითვალისწინა რა ყოველივე ადგილობრივი მდგომარეობა, ამხ. მ. ტოროშელიძემ სიწყრომით დაახასიათა ჩვენი პატარა ქალაქი, რაც, მას უწოდა „მეშჩანობის ჭაობი“ ის მოუწოდებს ამ ჭაობში მცხოვრებ ამხანაგებს გამოიყვანონ მას, რომ არ დაგვიღუნდეს რევოლიუციონური ენერგია. პირიქით ეს ნათესაობა, მეშჩანური ოჯახები მაგალითს ღებულობდენ ჩვენგან. დასწრე საზოგადოება მომხსენებლის სიტყვას ხვდება ხანგრძლივი ტაშით. შეკითხვები იყო, რაზედაც მან სათანადო პასუხი გასცა და აუდიტორია დიდათ კმაყოფილი დარჩა.

შემდეგ ევროპიდან ახლად ჩამოსულმა ამხ. კარპ მოდებაძემ გააცნო დამსწრეთ თავისი შთაბეჭდილებანი. მან აღნიშნა, რომ ევროპაში მეტად ეშინიათ ბოლშევიზმის და მთავრობები ყველა უბედურებას, რაც ეწვია საბჭოთა რუსეთს მათი წყალობით (იმპერიალისტური და სამოქალაქო ომებით) თავს ახვევენ ბოლშევიკებს და ამ რიგათ მუშათა კლასს აშინებენ სხვა და სხვა ხრიკებით.

დაბოლოს სთქვა, რომ ის (კარპ მოდებაძე) გაგზავნილი იყო სხვა ამხანაგებთან ერთად ევროპის მიერ გამოცხადებულ ბლოკადის დასარღვევათ „ეკონომიურ მისიის“ სახელით, მაგრამ იქაური მთავრობა ამ მისიას მტრულად შეხვდა, ეშინოდათ აგიტაცია-პროპაგანდის გაწევის, რის გამო მათ უხდებოდათ იქ ცუდ პირობებში ცხოვრება, მაგრამ შედეგს მაინც მიაღწიეს.

მოხსენების დასრულების შემდეგ იქნა მიღებული შემდეგი რეზოლიუცია:

ზესტაფონის რაიონის პარტიულ ორგანიზაციამ მოისმინა რა მოხსენება ამხ. ტოროშელიძისა პოლიტიკურ მომენტის შესახებ, დაადგინა გენუას კონფერენციაზე საბჭ. რესპუბლიკების მოწვევა მოასწავებს საბჭ. რესპ. გამარჯვებას მოწინააღმდეგე მებრძოლ ძალებზე და ქმნის შესაძლებლობას ამ ორი მოწინააღმდეგე ძალის დროებით შეთანხმებისა და შეგუებისათვის ეკონომიურ საქმიანობის ნიადაგზე.

ამ კონფერენციაზე საბჭ. რესპუბლიკები შეიძლებიან ერთგვარ შეთანხმებას ეკონომიურ საკითხებში, მაგრამ არავითარ დათმობას არ ექნება ადგილი შესახებ მუშათა და გლეხთა პოლიტიკურ ძალა-უფლებისა, რომელიც უნდა იქნეს ხელშეუხებელი.

ჩვენი პარტიის წინ დგება საპასუხისმგებლო მომენტი, რომელიც იწვევს ჩვენგან განსაკუთრებულ სიფხიზლეს, როგორც მოსალოდნელ სამხედრო მოქმედების გამო, აგრეთვე იმ ახალ შეჯიბრების ნიადაგზე, რომელსაც ადგილი ექნება საბჭ. რესპუბლიკებსა და კაპიტალისტურ ქვეყნების შორის, ამისათვის აუცილებლათ საჭიროა პარტიული მუშაობის გაცხოველება და ყოველი ჩვენი ძალის მიზანშეწონილად გამოყენება.

უმთავრესი ნაკლი, რომელიც ახასიათებს ჩვენს ორგანიზაციას, არის პარტიული დისციპლინის სისუსტე, რაც აუცილებლათ დაძლეული უნდა იქნეს და მოუწოდებს ყველა ამხანაგებს გაიმსჭვალონ რკინისებური დისციპლინით და მკაცრად დაიცვან იგი მთელ თავის მოქმედებაში.

შორაპნის სამპარტკომის აგიტპროპი.

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

ბრძანება № 4.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმისა.

წინადადება ეძლევა ყველა სამეურნეო, საბჭოთა და სხვ. დაწესებულებათ—მისცენ ამ დაწესებულებათა მოსამსახურეთაგან საქართველოს წითელ არმიაში პოლიტიკური მუშაობისათვის მობილიზაციით გაწვეულ პირთა ოჯახებს ერთდროული დახმარება თვითეულ ოჯახს ხუთასი ათასი მანეთი სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის ანგარიშში.

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი **თ. კალანდაძე.**

1922 წ. აპრილის 13.

თბილისი სასახლე.

—

დეკრეტი № 1.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა.

საქართველოს ტერიტორიაზე წყალთა მეურნეობის ორგანიზაციის შესახებ.

საქართველოს ტერიტორიაზე წყალთა მეურნეობის წესიერი და რაციონალური დაყენებისათვის სრულიად საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. წყალთა მთელი მეურნეობის გამგებლობა როგორც არსებულ სისტემათა ექსპლოატაციისა, ისე ახალი სისტემების მოწყობის მხრივ გაერთიანებულ იქნეს ცენტრსა და ადგილობრივ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის წყალთა განყოფილებაში.

2. წყლის მეურნეობად ჩაითვლება: წყალის გაყვანა, მორწყვა, დაშრობა, კანალიზაცია, მდინარეთა მოვლა-გარიგება, წყალდიდობასთან ბრძოლა და წყალვარდნის ძალის გამოყენება.

3. მიწათმოქმედების კომისარიატის წყალთა განყოფილების მოვალეობას შეადგენს:

ა) წყლის სარგებლობისა და წყალთა მშენებლობის საერთო გეგმის შედგენა.

ბ) წყალთა მეურნეობის საერთო გეგმის შესადგენათ საჭირო გამოკვლევების წარმოება (ჰიდრო გრაფიული, ჰიდრო მეტრიული, ნიადაგისა, საგეგმო ხატვა და სხვ.);

გ) გამოკვლევა, პროექტების შედგენა და წყალთა ახალი სისტემების აგება;

დ) წყალთა გამოყენება, ე. ი. არსებულ წყლის უფლებათა განსაზღვრა და ახალი წყალ-სარგებლობის ნებართვის მიცემა;

ე) მეთვალყურეობა არსებული წყალ სარგებლობისათვის და არსებულ წყალთა სისტემის რიგზე მოვლა-პატრონობა;

ვ) კანონმდებლობა წყალთა დარგისათვის;

ზ) წყალ სარგებლობის ფინანსიურად მოგვარება (სამელიორაციო კრედიტი, სუბსიდია, წყლის გადასახადი);

ი) ინსპექციის გაწევა საკოოპერაციო (წყალთა ამხანაგობანი), საიჯარო და საკონცესიო წყალ სარგებლობისათვის.

4. წყალთა მეურნეობის ყველა სამუშაოს გაერთიანება მიწათმოქმედების კომისარიატის წყალთა განყოფილებაში უნდა მოხდეს ამა დეკრეტთან დართულ ინსტრუქციაში აღნიშნული წესით.

5. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი **თ. კალანდაძე.**

1922 წ. აპრილის 12.

ტფილისი სასახლე.

—

ინსტრუქცია

წყალთა მეურნეობის სამუშაოთა გაერთიანების წესის შესახებ.

1. დაევალოს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ყველა საქმე და წყალთა მეურნეობის ყველა სამუშაო, აგრეთვე ყოველგვარი იარაღი და მასალა გადასცეს და ჩააბაროს ადგილობრივ საგანგებო მიმღებ კომისიას, რომელსაც დანიშნავს მიწად მოქმედების სახალხო კომისარიატი: ჩაბარების ვადა დაინიშნოს მიწად მოქმედების სახალხო კომისარიატის სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოსთან შეთანხმებით, ხოლო არა უგვიანეს ორი თვისა, კომისიის დანიშვნის დღიდან.

2. ყველა კრედიტი წყალთა მეურნეობისათვის და ნაშთი ამ კრედიტებისა სახალხო მეურნეობის საბჭოს აღრიცხვით, გადატანილ იქნეს მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატის აღრიცხვაში, ცალკე სამუშაოთა გადაცემის დაკვალად.

3. სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს მთელი შტატი წყალთა მეურნეობისა, როგორც ცენტრში, ისე ადგილობრივ, გადავიდეს სამუშაოთა გადაცემის დაკვალად მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში.

4. დაევალოს მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატის ერთი თვის განმავლობაში უმაღლეს სახალხო მეურნეობის საბჭოს მიერ ყველა საქმისა და სამუშაოს სრული ჩაბარების დღიდან, წარმოადგინოს პროექტი დებულებისა საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის წყალთა მეურნეობის შესახებ და აგრეთვე მისი შტატები.

საქართ. საბჭ. ცენტრ. აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

აღმასრულებელი კომიტ. მდივანი **თ. კალანდაძე**

1922 წლ. აპრილის 12

თფილისის სასახლე.

—

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა

სახლების სამეურნეო მართვა-გამგეობისა.

შესაქმნელად ისეთი პირობებისა, რომელიც ხელს შეუწყობს: 1) მუდმივ მოურავთა დაყენებით მუნიციპალიზაცია ქმნილ სახლების რაც შეიძლება უკეთესი სამეურნეო წესით მართვა-გამგეობას, 2) მუნიციპალიზაცია ქმნილ საცხოვრებელ ბინების მოსავლელად და დასაცავად მდგმურთა თვითმოქმედებას და მზრუნველობაში მონაწილეობის მიღებას, 3) არა მუნიციპალიზაცია ქმნილ სახლების ექსპლოატაციაში სახლის პატრონთა სამეურნეო დამოკიდებულებას, 4) საყოველთაოდ ყველა სახლების წესიერად მოვლის, შენახვის და გამოყენება სარგებლობისათვის კომუნალურ განყოფილებათა კონტროლის მიზანშეწონილებას,—დადგენილია შემდეგი დებულება სახლების სამეურნეო მართვა გამგეობის შესახებ.

1. მუნიციპალიზაცია ქმნილი სახლები.

ა) სახლის მოურავი.

1. მუნიციპალიზაცია ქმნილ სახლის მდგმურების საზოგადო კრება ირჩევს სახლის მოურავს ერთის წლის ვადით.

შენიშვნა: 1. მცხოვრებნი პატარა სახლებისა, სადაც ბინათა რიცხვი ათზე ნაკლებია, ერთდებიან სახლების საერთო მოურავის ასარჩევად.

შენიშვნა: 2. უკმი მოურავის არჩევისა დაუყონებლივ ეგზავნება კომუნალურ განყოფილებას, რომელსაც აქვს უფლება ორი კვირის განმავლობაში არჩეული მოურავის არ დამტკიცებისა ახალი არჩევნების დანიშვნით.

2. სახლის მოურავის უწყების საგანს შეადგენს სახლის სამეურნეო მართვა გამგეობა; მასვე ეკისრება ადმინისტრატიულ განკარგულებათა შესრულება და ცხოვრებაში გატარება.

შენიშვნა: ყოველგვარ ადმინისტრატიული ხასიათის განკარგულებას იძლევა მხოლოდ სამმართველოს განყოფილება და მისი ადგილობრივი ორგანო.

3. თვიური სარგო სახლის მოურავს ენიშნება პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს მიერ დამტკიცებულის ტარიფის მიხედვით.

4 სახლის მოურავის სარგო, ყოველგვარი სამეურნეო და საერთოდ სახლის მართვა-გამგეობით გამოწვეული გასავალი იფარება მდგმურების მიერ გადახდილ ბინის ქირის შემოსავლიდან. მუნიციპალიზაცია ქმნილ სახლებში ბინის ქირას მდგმურები იხდიან ამ საგნის შესახებ არსებულ დადგენილების თანახმად.

5 სახლის მოურავი ვალდებულია პერიოდულად, სამ თვეში ერთხელ, წარუდგინოს კომუნალურ განყოფილებას შემოსავალ-გასავლის სრული ანგარიში გასამართლებელი საბუთებით და შემოსული ბინის ქირიდან გადარჩენილი თანხა.

6. სახლის მოურავის მოვალეობას შეადგენს:

ა) ზომების მიღება, რათა წესიერად შენახულ და დაცულ იქნეს მთელი შენობა და ცალკე სადგომები.

შენიშვნა: მოურავის მიერ სახლის ჩაბარების ან ახალი მოურავისათვის გადაცემის დროს უნდა შედგეს აქტი სახლის მდგომარეობის შესახებ კომუნალური განყოფილების წარმომადგენილის და ახალი და ძველი მოურავის თანდასწრებით.

ბ) სახლის შენობების, ეზოს და თითეული საცხოვრებელი ბინის სანიტარულ მდგომარეობის მეთვალყურეობა.

გ) სამეურნეო წესით შენობის მიმდინარე შეკეთების წარმოება.

შენიშვნა: სახლის მმართველობას სახლის შეკეთებაზე დახარჯულს თანხებს კომუნალური განყოფილება უნაზღაურებს დანახარჯის ანგარიშის წარდგენის შემდეგ თვით კომუნალურ განყოფილების მიერ წარმოებული ასეთივე შეკეთების საშუალო ღირებულების ფარგლებში. კომუნალური განყოფილების მიერ აუნაზღაურებელი შეკეთების ხარჯების ნაწილი იფარება მდგმურების მიერ საზოგადო კრებაზე თავიანთ შორის გაწერილის თანხით.

დ) თავის დროზე ცნობის მიწოდება კომუნალურ განყოფილებისათვის კაპიტალური რემონტის საჭიროების შესახებ.

ე) ზედამხედველობა სარემონტო მუშაობისა, რომელსაც კომუნალური განყოფილება აწარმოებს.

ვ) სახლის მმართველობის თანხების და მასალათა ანგარიშების წარმოება.

ზ) სახლში მცხოვრებ მოქალაქეთა აღრიცხვა; მოქალაქეთა და დაწესებულებათა თავის დროზე ჩაწერა და ამოწერა; სახლის წიგნაკის წარმოება; მეთვალყურეობა რათა ყოველ მოქალაქეს შესრულებული ჰქონდეს სამხედრო აღრიცხვის მოვალეობა.

თ) კომუნალურ განყოფილების მიერ დაწესებულ ნორმის თანახმად სადგომთა გამოყენება—სარგებლობის რეგისტრაცია.

ი) სამმართველოს განყოფილების მიერ დაკისრებულ მოვალეობათა შესრულება.

7. იმ შემთხვევაში თუ სახლის მდგმურები დარწმუნდებიან რომ სახლის მოურავს არ ძალუძს მეთხე მუხლში ჩამოთვლილ მოვალეობათა პირნათლად შესრულება, მოურავი შეიძლება დათხოვნილ იქნეს თანამდებობიდან ვადის გათავებამდე მდგმურების საზოგადო კრებაზე გამოტანილი და კომუნალურ განყოფილების მიერ დადასტურებული დადგენილებით.

8. სახლის მოურავი თავის მოვალეობათა აშკარათ არად ჩაგდებისათვის რამაც გამოიწვია სახლის დანგრევა ან დაზიანება, თანამდებობიდან დათხოვნის გარდა მიეცემა სახალხო სამართალში სახალხო ქონების წახდენის ბრალდებით. მეოთხე მუხლის ლიტ. ზ და ი-ში მოხსენებულ მოვალეობათა შეუსრულებლობისათვის სახლის მოურავი პასუხისგებაში მიეცემა სამმართველოს განყოფილების მიერ დისციპლინარული წესით.

9. დაწესებულებებით დაკავებულ სახლებში სახლის მოვლა-პატრონობისათვის თვალყურის დევნა და კომუნალურ განყოფილების ინსტრუქციების საერთო წესისამებრ შესრულება ევალება დაწესებულების ადმინისტრაციის მიერ ამ საქმისთვის საგანგებოდ დანიშნულ პირს. სადგომთა მოვლისა და წესიერად შენახვის საერთო [illegible] დაწესებულების სათავეში მდგომ პირს.

ბ) მდგმურების პასუხისმგებლობა, შეღავათი.

10. ყოველი მოქალაქე თუ დაწესებულების ადმინისტრაცია პასუხისმგებელია დაკავებული სადგომის მოვლისა და წესიერად შენახვისათვის.

11. მდგმურებს, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს სახლის კაპიტალურ შეკეთებაში, აღადგინეს წყალსადენი, კანალიზაცია, ცენტრალური გათბობა ან განაახლეს კაპიტალური ნაწილი სახლისა, ეძლევათ გარანტია რომ რემონტის გაკეთების შემდეგ სამი წლის განმავლობაში არ იქნებიან გადასახლებულნი დაკავებულ ბინებიდან, იმ პირობით, რომ სახლი ნიადაგ კარგს მდგომარეობაში იქნება შენახული.

შენიშვნა: კაპიტალურ შეკეთების ფაქტს ამოწმებს კომისია კომუნალური განყოფილების და მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენლებისაგან სახლის დათვალიერებით შეკეთებამდე და შეკეთების შემდეგ. კომისიას ადგენს კომუნალური განყოფილება სახლის მართველობის განცხადებისთანავე.

12. მდგმურთა კოლექტივებს, რომელთა საკუთარის ძალღონით აღადგინეს დანგრეული, საცხოვრებლად გამოუსადეგარი სახლი, გარანტია ეძლევათ რომ სიცოცხლეში არავინ გადასახლებს და არ შეამჭიდროებს არეს ნორმის სარგებლობის ფარგლებში.

2 კერძო მესაკუთრეთა სახლები.

13. კერძო მესაკუთრეთა სახლების სამეურნეო მართვა-გამგეობას ეწევიან ან თვით სახლის პატრონები პირადად ან მათ მიერ სათანადო რწმუნებით აღჭურვილი პირნი.

შენიშვნა: იმ შემთხვევაში თუ სახლის პატრონი არ მოისურვებს სახლის მოვლა პატრონობის მოვალეობის შესრულებას და ამ მიზეზით სახლი ინგრევა, კომუნალური განყოფილება ასეთს სახლს, როგორც უპატრონოდ დატოვებულს, წარადგენს მუნიციპალიზაციისათვის.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი **ბ. კვირკველია.**

კომუნალურ მეურნეობის სამმართველოს მთავარი გამგე **ა. სიდამონიძე.**

27 თებერვალი 1922 წ.

ქ თბილისი.

სარედაქციო კოლეგია.

ხელის მომწერთა საყურადღებოდ

სახელმწიფო გამომცემლობა აცხადებს გაზეთ „პრავდა გრუზიის“, „კომუნისტის“, „კარმირ ასტღ“-ის და „ახალი აზრის“ ხელის მომწერთა (სახელმწიფო დაწესებულების, პარტიული და მუშათა ორგანიზაციების და კერძო პირთა) საყურადღებოდ, რომ შემდეგში გაზეთებს მიიღებენ ისინი მხოლოდ ხელის მოწერის ფასის გადახდის შემდეგ. იმ დაწესებულებებს და პირთ, რომელთაც გასული თვეებისთვის გადასახადი არ შემოუტანიათ

გაზეთების მიწოდება უსათუოდ შეუწყდებათ.

ხელის მოწერა და ფულის მიღება გასული თვეებისთვის სწარმოებს წინასწარ სახელმწიფო გამომცემლობაში (ლორის მელიქოვის ქ. № 5).

მთლიანი სატრანსპორტო მომხმარებელი საზოგადოება ამიერ-კავკასიის რკინის გზებისა („ზ ა კ ტ პ ო“) იყიდება დიდ-ძალი

შაქარი ჰოლანდიური ნატეხი.

რკინა ხარისხოვანი და ფურცლად.

მინები ლამპების და სარკმელისთვის.

ჭურჭლეულობა (ბოთლები)

ფასების გაგება შეიძლება „ზაკტპო“-ს სავაჭრო განყოფილებაში. **მიხაილოვის ქუჩა № 138.**

(50—2)

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

ქ. ტფილისის კომუნალური მეურნეობა

საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ყველა ქალაქის მიწები, რომელიც მონიშნული და დაკისრებულია ქალაქის ნება დაურთველად მოქალაქეების მიერ, გამოცხადებული არიან ერთი თვის განმავლობაში დღიდან ამის გამოცხადებისა აიღონ ნებართვა სადგილ-მამულო განყოფილებაში (თავისუფლების მოედანი ყოფილი ქალ. თვითმართველობის შენობა ოთახი № 52). წინააღმდეგ შემთხვევაში ე. წ. ნაწყვები ჩამორთმეული იქნება უსასყიდლოდ ქალაქის სასარგებლოდ.

კომუნალური მეურნეობა.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

ცხადდება საყურადღებოდ

სახელმწიფოებრივ მომარაგებაზე დარჩენილ მჭამელთა, აგრეთვე სხვებისა, რომელნიც პროდუქტებს სახალხო სასურსათო კომისარიატის საწყობებიდან, ან მის მოიჯარადრეებისაგან იღებენ, რომ ყოველი აქტი ამა იმ პროდუქტზე შედგენილი უნდა იქნეს იმ ადგილას, საიდანაც პროდუქტი არიგდება. ყველა ის აქტი, რომელიც შედგენილი არ იქნება იმ ადგილას საიდანაც პროდუქტები რიგდება, განხილული არ იქნება სახალხო სასურსათო კომისარიატის მიერ.

სახალხო სასურსათო კომისარიატი.

(2—1)